Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2 1/2 πέννες.

ΗΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὰς 100. Ἑξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια δισχιλ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4. — Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΝΟΣ ΤΗΣ ΔΙΗΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος | *Ἐν Ἀθήναις, 15 Ἰουνίου 1929* | *Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 28*

ΩΣ ΠΟΥ ΝΑ ΒΡΗ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΣ

(Μυθιστόρημα ἀπὸ CH. DE RICHTER)

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος—

Ὕστερα γύρισε στοὺς ναῦτες κι' εἶπε:

— Βγάλτε τὸ καπέλλο σας, κύριοι, μπροστὰ στὸν ἄνθρωπο αὐτό, ποὺ δὲν ἦταν ἀπ' τοὺς δικούς μας κι' ὅμως θυσίασε τὴ ζωή του γιὰ ἕναν ἀπ' τοὺς δικούς μας.

Ὅλοι ὑπάκουσαν.

Τὸ πλοῖο τώρα ξεκινοῦσε, καὶ καθὼς τὸν πῆρε ὁ ἀέρας, ὁ Σολομὼν ἄνοιξε τὰ μάτια.

— Ποῦ βρίσκομαι; ψιθύρισε.

Δὲν ἀπάντησε κανένας. Ἀλλὰ καθὼς τὰ μάτια του κοίταζαν γύρω του, εἶδε τὴ γυναῖκα κι' ἡ μνήμη του ξύπνησε ἀμέσως.

— Ἀ, ναί, θυμοῦμαι, εἶπε. Σεῖς εἴχατε ἔλθει στὸ μαγαζὶ τοῦ γέρου Ἑβραίου. Μοῦ συγχωρεῖτε τὸ κακὸ ποὺ σᾶς ἔκαμα;

Ἐκείνη γονάτισε καὶ τοῦπιασε τὸ χέρι.

— Ἀφίστε τώρα αὐτά, τοῦ εἶπε, ποιὸς τὰ θυμᾶται πιά! Ἐσώσατε τὸ παιδί μου καὶ δὲ θὰ σᾶς ἀφίσουμε ποτέ.

Ἕνα δύσπιστο χαμόγελο φάνηκε στὰ χείλη τοῦ Σολομών.

— Διψῶ, ψιθύρισε,

Κάποιος τοῦφερε νὰ πιεῖ.

Τὰ μάτια του ἔμοιαζαν σὰν κάτι νὰ ρωτοῦσαν.

— Ποῦ εἶναι ἡ μικρὴ Λεβάντα; εἶπε.

Ἡ γυναίκα ἔτρεξε κι' ἔφερε κοντὰ στὸν ἑτοιμοθάνατο τὰ παιδιά, ποὺ τᾶχαν ἀφίσει κοντὰ στὸν ὕπαρχο.

Ὁ Σολομὼν ἔπιασε τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὰ χέρια καὶ κεῖνα, σὰ νὰ μάντευαν τὴ φρικτὴ ἀλήθεια, γονάτισαν πλάϊ του σιωπηλά.

— Μικρὴ Λεβάντα, ψιθύρισε ὁ Σολομών, μικρή μου κόρη! Θυμᾶσαι τὸ σκοτεινὸ μαγαζὶ τοῦ Χουάϊτ-Τσάπελ;

Ἡ μικρούλα ἔκλαψε ἀπαρηγόρητη.

Ὁ Σολομὼν τῆς χάϊδεψε τὰ χρυσὰ μαλλιὰ καὶ προσπάθησε νὰ τὴν παρηγορήσει.

— Μὴν κλαῖς, κόρη μου, μόνο νὰ τὸ συλλογίζεσαι καμμιὰ φορά. Δὲν ἤσουν πολὺ δυστυχισμένη ἐκεῖ μέσα;

— Ὤ, παπποῦ-Σολομών! ψιθύρισε τὸ παιδὶ ἀνάμεσα στ' ἀναφυλητά του.

— Κόρη μου, θέλω νὰ θυμᾶσαι πάντα ἐκεῖνο τὸ μαγαζὶ καθὼς καὶ τὸ φτωχὸ γέρο ποὺ σ' ἀγάπησε τόσο καὶ ποὺ τοῦδωσες τόση χαρά! Μοῦ τὸ ὑπόσχεσαι, μικρὴ Λεβάντα;

— Παπποῦ, ἐγὼ δὲ θέλω νὰ μᾶς ἀφίσεις...

Ὁ Σολομὼν χαμογέλασε.

— Ἀλοίμονο! μικρή μου κόρη, ἂν ἦταν ἐδῶ ἡ καρδερίνα, θ' ἀνέβαινε στὸ δέντρο νὰ πεῖ μαζὶ μὲ τὸν κορυδαλὸ μιὰ προσευχή. Τὴ θυμᾶσαι τὴν καρδερίνα, μικρὴ Λεβάντα;

Τὸ παιδὶ ἔσκυψε πάνω στὸ στῆθος του.

— Μὰ γιατὶ τὰ λὲς αὐτά, παπποῦ;

Ὁ γέρος δὲν ἀποκρίθηκε, ἀλλ' ἐξακολούθησε:

— Ὅταν θὰ διαβάζεις μαζὶ μὲ τὸ Δίκ ἐκεῖνο τὸ παραμύθι, νὰ θυμᾶσαι τὸν παπποῦ-Σολομών. Ἐδῶ εἶναι ὁ Δίκ;

Τὸ παιδὶ τοῦσφιξε τὸ χέρι γιὰ νὰ τοῦ δείξει ὅτι τὸν ἄκουγε.

— Δίκ, νᾶχεις τὸ νοῦ σου στὴ Λεβάντα καὶ νὰ τὴν προσέχεις... Κι' ἀργότερα...

Ἕνας δυνατὸς πόνος τοῦκοψε τὴ φωνή.. Ὁ πλοίαρχος στεκόταν ὀρθὸς πιὸ κεῖ κι' ἡ γυναίκα εἶχε πέσει σ' ἕνα κάθισμα μὲ τὸ κεφάλι κρυμμένο στὰ χέρια.

Τὰ δυὸ παιδιὰ ἔκλαιγαν κι' αὐτά.

Τὸ πλοῖο τώρα ἔτρεχε γοργὰ καὶ ποῦ καὶ ποῦ τὰ κύματα ποὺ ἔσκαζαν στὸ πλάϊ, τίναζαν στὸ κατάστρωμα μιὰ ψιλὴ βροχή.

— Τί ὡραῖα! ψιθύρισε σιγανὰ ὁ Σολομών.

Ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὴ θάλασσα κι'

«—Ἀντίο, μικρὴ Λεβάντα!..» (Σελ. 326, στ. α'.)

«Οἱ τουφεκιὲς ἐξακολουθοῦσαν...» (Σελ. 316, στ. γ'.)

ὕστερα ἔκλεισε τὰ μάτια κι' ἔμεινε ἀσάλευτος,

Μιὰ φωτεινὴ ἀχτίνα ἔλαμψε πάνω στὰ κύματα. Τὸ φεγγάρι πρόβαλε σιγὰ-σιγά.

— Μικρὴ Λεβάντα, εἶπε ὁ Σολομών, θυμάσαι κεῖνο τὸ βράδυ ποὺ κάναμε πρώτη φορὰ μαζὶ τὴν προσευχή μας;... Ἔλα λοιπόν, νὰ προσευχηθοῦμε κι' ἀπόψε γιὰ τελευταία φορά, μικρὴ Λεβάντα...

Τὰ παιδικὰ χείλη πρόφεραν τὰ λόγια τῆς προσευχῆς, ποὺ ἀνέβαιναν ἴσια στὸν οὐρανό.

— Ἀμήν! ψιθύρισε ὁ Σολομών, ὅταν ἡ προσευχὴ τελείωσε.

Ἔμεινε λίγην ὥρα μὲ τὰ μάτια βυθισμένα στὸ ἄπειρο. Ἕνα δυνατὸ κῦμα ἔσπασε πάνω στὸ πλοῖο καὶ ράντισε ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ πρόσωπό του μὲ μιὰ δροσερὴ ψιλὴ βροχή. Τότε ὁ ἑτοιμοθάνατος φώναξε κοντά του τὴ μικρὴ Λεβάντα.

Κάτι τῆς εἶπε σιγὰ-σιγὰ μὲ φωνὴ ποὺ ἔσβυνε. Καὶ τότε τὸ παιδὶ μὲ τὸ μικρό του χέρι ἔκαμε πάνω στὸ βρεγμένο μέτωπο τοῦ Ἑβραίου τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ, καὶ πρόφερε τὰ ἐπίσημα αὐτὰ λόγια, ποὺ ὁδηγοῦσαν τὸν ἑτοιμοθάνατο στὴ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ:

— Σὲ βαφτίζω στὸ ὄνομα τοῦ Πατρός, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

— Εὐχαριστῶ! ψιθύρισε.

Ἔγινε καὶ πάλι βαθειὰ σιωπή.

Τώρα ἡ ἀναπνοὴ τοῦ πληγωμένου ἔγινε σύντομη καὶ στὸ πρόσωπό του ἀπλώθηκε ἡ χλωμάδα, ποὺ εἶναι τὸ προμήνυμα τοῦ θανάτου.

Τὰ δυὸ παιδιὰ ἔμεναν ἀσάλευτα. Τὰ δάκρυα κυλοῦσαν σιωπηλὰ στὰ μάγουλά τους.

Ὁ Σολομὼν ἔβλεπε τώρα γιὰ τελευταία φορὰ μὲ τὸ νοῦ του τὸ Χουάϊτ-Τσάπελ, τὸ παλιό του μαγαζί, καὶ τὸ παιδάκι ποὺ εἶχε φωτίσει χαρωπὰ τὴ σκοτεινὴ ζωή του. Τὰ βλέφαρά του ἄνοιξαν τρεμουλιαστά.

— Ἀντίο, μικρὴ Λεβάντα! Ἀντίο, Δίκ!

Ἔκλεισε πάλι τὰ μάτια του κι' ἕνα ἀμυδρὸ χαμόγελο φάνηκε στὰ χείλη του. Μπροστά του ἀντίκρυζε πάλι τὴ θεία ὀπτασία ποὺ εἶχε ξαναΐδεῖ ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν ὁμίχλη τοῦ Λονδίνου. Ἁπλωνε τὰ χέρια της πρὸς αὐτὸν καὶ τοῦλεγε μὲ φωνή, ποὺ ἦταν πιὸ γλυκειὰ κι' ἀπὸ τὸ πιὸ γλυκὸ τραγούδι:

—Ὅ,τι ἔκαμες γι' αὐτὸ τὸρφανό, γιὰ μένα τὸκαμες. Ἔλα μέσα στὸν παράδεισό μου, Σολομὼν Χάγερσμιθ. Ὁ Θεὸς θάγαπάψει τὴν ψυχή σου!..

ΤΕΛΟΣ

ΤΟΥ «ΩΣ ΠΟΥ ΝΑ ΒΡΗ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΣ»

ΑΘΗΝΑΪ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΗΛΙΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΝΕΦΑ

Ἀγαπητοί μου,

ΚΑΝΑΤΕ ποτὲ τὸ λογαριασμό, —τὴ στατιστικὴ νὰ πῶ καλύτερα,— νὰ ἰδῆτε πόσες ἡμέρες τὸ χρόνο ἔχουν ἥλιο, πόσες ἔχουν σύννεφα, καὶ πόσες ἥλιο καὶ σύννεφα μαζί;—Οὔτ' ἐγώ. Δὲν ξέρω ὅμως γιατί, εἶχα πάντα τὴν ἰδέα πώς, ἐδῶ στὰς Ἀθήνας τοὐλάχιστο, οἱ ἡμέρες τοῦ ἡλιου, τῆς αἰθρίας, εἶναι πολὺ περισσότερες ἀπὸ τὶς ἄλλες. Κι' ὅμως, καθὼς διάβασα πρὸ ὀλίγου σὲ μιὰ στατιστικὴ τῆς μετεωρολογικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἀστεροσκοπείου μας, ἀπὸ τὶς 365 ἡμέρες τοῦ χρόνου, οἱ 255 εἶναι πολὺ ἢ λίγο συννεφιασμένες, οἱ 36 δὲν ἔχουν καθόλου ἥλιο, καὶ μόνο 74 εἶναι οἱ καθαυτὸ αἴθριες! Τί λέτε, μικροί μου Ἀθηναῖοι; Δὲν σᾶς φαίνεται κάμποσο παράξενο; Ἀλλὰ δὲν θὰ σᾶς φανῇ πιὰ τόσο, ἂν λάβετε ὑπ' ὄψει πὼς ὅταν τὸ Ἀστεροσκοπεῖο λέει συννεφιασμένη ἢ *νεφελώδης* ἡμέρα, ἐννοεῖ ἐκείνην ποὺ ἔχει σύννεφα, μὰ ἔχει κι' ἥλιο. Καὶ τέτοιες, πράγματικῶς εἶναι οἱ περισσότερες ἡμέρες. Ἂν ἔχουν συννεφιὰ τὸ πρωΐ, ἔχουν αἴθρία τἀπόγεμα· ἂν εἶναι σκεπασμένο τὸ ἀνατολικὸ μέρος τοὐρκνοῦ, εἶναι καθαρὸ τὸ ἄλλο· ἂν τὴ μιὰ ὥρα βρέχει, τὴν ἄλλη

νεφελοκόβει ἡ συννεφιὰ
κι' ἥλιος λαμπρὸς παραβάλλει

ὅπως λέει ὁ ποιητής. Οἱ ὁλότελα συννεφιασμένες ἡμέρες, ποὺ δὲν βλέπουμε ἥλιο οὔτε στιγμή, εἶναι λίγες. Καὶ μόνο διπλάσιες ἀπ' αὐτὲς εἶναι οἱ ἡμέρες ποὺ δὲν σκεπάζει τὸν ἥλιο οὔτ' ἕνα συννεφάκι. Ἂν νομίζαμε πὼς αὐτὲς εἶναι πολὺ περισσότερες ἀπὸ τὶς ἄλλες, — τώρα τὸ καταλαβαίνουμε, — εἶναι γιατί ἀπὸ τὶς 365 τοῦ χρόνου, τὶς 329, πολὺ ἢ λίγο, ὁ ἥλιος φαίνεται. Ἀδιάφορο ἂν τὶς περισσότερες ἀπ' αὐτές, δὲν τὸν βλέπουμε παρὰ λίγες ὧρες ἢ λίγες στιγμές· φτάνει ποὺ τὸν βλέπουμε καί... δὲν τὸν ξεχνοῦμε, ὅπως τὸν ξεχνοῦν ἄλλοῦ, π. χ. στὸ Λονδῖνο!

Ὡστόσο εἶν' ὡραῖο πρᾶγμα ἡ στατιστική. Πολλὲς φορὲς μᾶς μαθαίνει πράγματα ποὺ οὔτε τὰ φανταζόμαστε! Παραδείγματος χάρη, φανταζόνταν ποτὲ οἱ Ἀθηναῖοι πὼς ὁ ἀττικὸς οὐρανός, ὁ περίφημος, ποὺ τόσο τὸν καμαρώνουν γιὰ τὴν καθαρότητά του, εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς πιό... λερούς, τοὺς πιὸ συννεφιασμένους τῆς Ἑλλάδας ὅλης; Ἔ, ἡ στατιστικὴ τὸ λέει καὶ τὸ βεβαιώνει μὲ «ἀψευδεῖς» ἀριθμούς, δηλαδὴ μὲ παρατηρήσεις, κι' ὄχι ἑνὸς ἢ δυὸ χρόνων, ἀλλὰ ὅλης τῆς τελευταίας πενηνταετίας. Ἡ χώρα μας παρουσιάζει «τὸν μεγαλύτερο ἀριθμὸ νεφελωδῶν ἡμερῶν». Ἄρα; — Βρέχει! Ἐδῶ, μὰ τὴν ἀλήθεια, εἶναι ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ πῇ κυριολεκτικά.

Ἂν θέλετε τώρα νὰ μάθετε ποιὰ ἑλληνικὴ χώρα ἔχει τὶς λιγότερες νεφελώδεις ἡμέρες κι' ἑπομένως τὸν λαμπρότερο ἥλιο, νὰ σᾶς τὸ πῶ ἀμέσως: εἶναι ἡ Ζάκυνθο, ἡ ἰδιαίτερη πατρίδα μου. Μοῦ φαίνεται πὼς μπορῶ νὰ καυχιέμαι γιὰ τοῦτο... Ἔπειτα — κατὰ τὴ στατιστικὴ πάντα, — ἔρχονται ἡ Κεφαλληνιά, ἡ Μυτιλήνη, ἡ Χίος, ἡ Σύρος, ἡ Καλαμάτα, ἡ Σάμος, ἡ Κρήτη, ὁ Πειραιάς, ἡ Σπάρτη, ἡ Κέρκυρα, ἡ Τρίπολη, τὸ Αἴγιο, ἡ Θήρα, ἡ Ἀθήνα, — ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι ἡ θέση της, — κι' ἔπειτα τὸ Ναύπλιο, ἡ Ἄνδρος, ἡ Νάξος κτλ.

Ἀπὸ τοὺς μῆνες τώρα τοῦ χρόνου, ὁ Φεβρουάριος ἔχει τὶς περισσότερες συννεφιασμένες ἡμέρες. Ἔπειτα ἔρχονται ὁ Μάρτιος, ὁ Ἀπρίλιος, ὁ Νοέμβριος, ὁ Δεκέμβριος, ὁ Ἰανουάριος κλπ. Ἀπὸ τὸν Ἰούνιο ὡς τὸν Αὔγουστο, στὰς Ἀθήνας, ἡ αἴθρια εἶναι σχεδὸν διαρκής, — ἂν κι' αὐτὸ δὲν ἦταν ἀνάγκη νὰ μᾶς τὸ πῇ ἡ στατιστική, γιατὶ ἐμεῖς ξέρουμε τί τραβοῦμε, αὐτοὺς τοὺς θερινοὺς μῆνες, ἀπὸ τὸν ἐξαγριωμένο ἀττικὸ ἥλιο... Νὰ ὅμως καὶ κάτι ἄλλο ποὺ μᾶς λέει ἡ στατιστικὴ καὶ ποὺ πολλοὶ δὲν θὰ τὸ ξέρουν: Πώς στὴν Ἑλλάδα, καὶ μάλιστα στὰς Ἀθήνας, δὲν ὑπάρχουν σχεδὸν ἄνοιξη καὶ φθινόπωρο. Οἱ ἐποχὲς εἶναι καθαυτὸ δυό: χειμώνας καὶ καλοκαίρι. Γιατὶ ἡ μετάβαση ἀπὸ τὸ κρύο στὴ ζέστη κι' ἀπὸ τὴ ζέστη στὸ κρύο εἶναι τόσο ἀπότομη, ὥστε δὲν πολυκαταλαβαίνομε μιὰ διάμεση, εὔκρατη ἐποχή. Εἶναι χρονιὲς μάλιστα, ποὺ πότε ἡ ἄνοιξη, πότε τὸ φθινόπωρο, λάμπουν καθαυτὸ μὲ τὴν ἀπουσία τους (ὅπως τὸ λένε οἱ Γάλλοι, ὅταν λείψῃ κανέγας ἐπίσημος ἀπὸ καμμιὰ τελετή.) Γι' αὐτὸ κι' ἕνας ἀστρονόμος, ὁ Κοκκίδης νομίζω, χωρίζει, γιὰ τὴν Ἀττική, τοὺς μῆνες τοῦ χρόνου ἔτσι: Χειμωνιάτικοι, Δεκέμβριος, Ἰανουάριος. Φεβρουάριος, Μάρτιος. Καλοκαιρινοί, Ἰούνιος, Ἰούλιος, Αὔγουστος, Σεπτέμβριος. Ἀνοιξιάτικοι, Ἀπρίλιος, Μάϊος. Φθινοπωριάτικοι, Ὀκτώβριος, Νοέμβριος. Ὥστε ὁ χειμώνας καὶ τὸ καλοκαίρι ἔχουν ἀπὸ τέσσερις μῆνες, κι' ἀπὸ δυὸ μόνο ἡ ἄνοιξη καὶ τὸ φθινόπωρο. Ἀλλὰ κι' αὐτὸ πολὺ εἶναι. Γιατὶ συχνὰ ὁ Νοέμβρης εἶναι καθαυτὸ χειμωνιάτικος μῆνας, μὲ χιόνια καὶ μὲ κρύα μεγάλα, ἐνῶ πολλὲς χρονιές, ὅπως φέτος, κι' ὁ Ἀπρίλης παραβγαίνει μὲ τὸ Μάρτη στὶς κακοκαιριές. Ἄλλοτε πάλι ἡ φαβερὴ ζέστη ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Μάη καὶ παρατείνεται ὅλο τὸν Ὀκτώβρη. Ὥστε μόνο στὸν Καζαμία οἱ τέσσερις ἐποχὲς ἔχουν ἀπὸ τρεῖς μῆνες καθεμιά. Στὴν πραγμανικότητα, — τὴν ἀττικὴ

δηλαδή, καὶ κυρίως τὴν ἀθηναϊκὴ πραγματικότητα, — οἱ δυὸ εὔκρατες ἐποχὲς μόλις βαστοῦν ἕνα μῆνα.

Ἔτσι περνοῦν στοὺς θρύλους, στὶς πλάνες, καὶ στὶς προλήψεις, πὼς ἐδῶ πέρα βασιλεύει «αἰώνια ἄνοιξη» καὶ πὼς ὁ ἀττικὸς οὐρανὸς εἶναι ὁ λαμπρότερος τοῦ κόσμου. Ἡ Στατιστικὴ βεβαιώνει τἀντίθετα...

Λένε τώρα πὼς τὸ κλίμα μας δὲν ἄλλαξε ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα. Ὁ ἴδιος ἥλιος, τὰ ἴδια σύννεφα, ἡ ἴδια ἀναλογία ἀνάμεσα σ' αἴθριες καὶ συννεφιασμένες ἡμέρες. Νά, τί δυσκολεύουμαι νὰ πιστέψω! Τὰ τελευταῖα χρόνια, μοῦ φαίνεται, τὸ κλιμᾶ τῶν Ἀθηνῶν ἄλλαξε πολύ. Ἔχει ὑψηλότερες καὶ χαμηλότερες θερμοκρασίες ἀπὸ ἄλλοτε, καὶ προπάντων ἔχει περισσότερα σύννεφα. Ὅταν πρωτοῆλθα, ἐδῶ καὶ σαράντα χρόνια, θυμοῦμαι πὼς τρόμαζα νὰ ἰδῶ λίγη βροχὴ νὰ κάνῃ λάσπη ἢ νὰ συνεπαίρνῃ τὴν ἀνυπόφορη σκόνη. Πολὺ σπάνια ἔβρεχε. Τώρα βρέχει καθεμέρα. Ἀλλὰ κι' ἐγὼ μπορεῖ νἄχω δίκιο, κι' ἡ στατιστικὴ ἐπίσης. Γιατὶ τὰ εἴκοσι τελευταῖα χρόνια, ἂς ποῦμε, μπορεῖ, μετεωρολογικῶς, νἄταν ἀλλοιώτικα ἀπὸ τὰ εἴκοσι προηγούμενα. Μπορεῖ ὅμως νἄταν ὅμοια μὲ τὰ εἴκοσι πρόπροηγούμενα, καὶ πάλι διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ παραπίσω εἴκοσι, κι' οὕτω καθεξῆς μέσα στοὺς αἰῶνες. Ἡ στατιστική, βλέπετε, ἔχει μπροστά της ἕνα πολὺ μεγάλο χρονικὸ διάστημα, καὶ παίρνει τὸ μέσον ὅρο, Ἂν λοιπὸν ὁ μέσος ὅρος εἶναι σ' ὅλους τοὺς αἰῶνες ὁ ἴδιος, πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε, θέλοντας καὶ μή, πὼς τὸ κλῖμα δὲν ἄλλαξε.

Σᾶς ἀσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΧΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ

Ο ΑΚΑΛΕΣΤΟΣ

Ἕναν καιρὸ ποὺ οἱ δυὸ Δουμάδες, πατέρας καὶ γιός, - Alexandre Dumas père, Alexandre Dumas fils, - μαλωμένοι συνήθως, τἄχαν καλὰ καὶ καθόνταν μαζί, ἔδιναν συχνὰ φιλολογικὲς ἑσπερίδες. Σ' αὐτὲς πήγαιναν καὶ μερικοὶ ὁλωσδιόλου ἄγνωστοι κι' ἀκάλεστοι.

Ἕνας τέτοιος, σὲ μιὰν ἑσπερίδα, κίνησε τὴν προσοχὴ κάποιου φίλου τῶν Δουμάδων, ποὺ θέλησε νὰ τὸν γνωρίσῃ. Καὶ ρώτησε πρῶτα τὸν Δουμᾶ-πατέρα:

— Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ νέος; Ἡ φυσιογνωμία του μ' ἀρέσει... Σύστησέ μου τον.

Ὁ πατέρας κοίταξε καλὰ τὸν νέο κι' εἶπε στὸ φίλο του:

— Μὰ δὲν τὸν ξέρα ἐγώ... Θἄναι καλεσμένος τοῦ γιοῦ μου.

Ὁ φίλος τρέχει στὸ Δουμᾶ-γιό:

— Τὸν ξέρεις ἐσὺ αὐτόν; ἤθελα νὰ τὸν γνωρίσω...

Κοίταξε καλὰ τὸν νέο κι' ὁ γιός, κι' εἶπε:

—Ἄ, μπά! Θἄναι καλεσμένος τοῦ πατέρα μου.

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΘΗΡΙΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΤΟΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΚΖ'.

Καὶ ξημέρωσε ὁ Θεὸς τὴ μεγάλη Κυριακή. Τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ ἔφαγαν βιαστικὰ κι' ἀνόρεχτα τὸ μεσημέρι, γιατὶ δὲν ἔβλεπαν τὴν ὥρα νὰ πᾶνε στὸ Θηριοτροφεῖο. Μερικὰ μάλιστα δὲν μπόρεσαν νὰ βαστάξουν καὶ πῆγαν ἀπὸ τὰ καταμεσήμερα. Βρῆκαν ὅμως τὴν πόρτα σφαλιστὴ καὶ τὰ κλειδιὰ παρμένα

Ἐνόμισαν πὼς ἐπειδὴ ἦταν νωρίς, δὲν εἶχε ἀνοίξει ἀκόμα τὸ κατάστημα. Καὶ περίμεναν, μετρώντας τὰ λεφτά τους γιὰ τὸ εἰσιτήριο καὶ κοιτάζοντας τὸν ἥλιο ἀντὶς γιὰ ρολόι.

Ὡστόσο ὁ ἥλιος εἶχε κατεβεῖ πιὰ ἀπὸ τὰ μεσοούρανα. Κι' ὅσο ἔγερνε γιὰ νὰ βασιλέψῃ, τόσο ἐρχόνταν παιδιὰ ἀπ' ὅλες τὶς μεριὲς καὶ μαζευόνταν ἐκεῖ ἀπέξω.

— Μὰ γιατὶ δὲν ἄνοιξε ἀκόμα: ρωτοῦσαν τόνα τἄλλο; Μὴν κάναμε λάθος στὴν πόρτα; μὴ μπαίνουν ἀπ' ἄλλοῦ;

—Ὄχι, ὄχι! ἀπαντοῦσε ἡ Πελαγίτσα· ἀπὸ δῶ μπήκαμε καὶ τὴν ἄλλη Κυριακή. Τώρα θἀνοίξουν.

Περίεργο! Ἡ ὥρα περνοῦσε, ὁ δρόμος γέμιζε παιδιά, μὰ ἡ πόρτα ἐξακολουθοῦσε νὰ μένῃ κλειστή. Κι' οὔτε τελάλης νὰ χτυπᾷ κουδούνι, οὔτε πρόγραμμα στὸν τοῖχο, οὔτε σκύλος πορτιέρης, οὔτε τίποτα. Κανένα σημάδι πὼς σὲ λίγο θὰ γινόταν παράσταση!

Μόνο τὸ σενεόνι ἦταν ἁπλωμένο πάρα μέσα ἀπὸ τὴν καγγελόπορτα, ὅπως

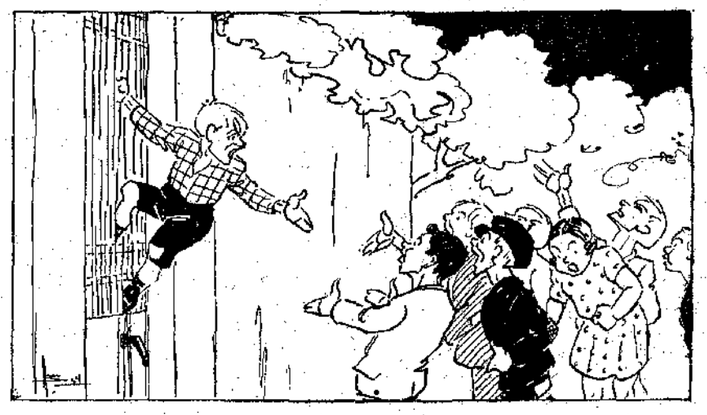

καὶ τὴν ἄλλη φορά. Μὰ κι' αὐτὸ φαινόταν σὰν ξεχασμένο ἐκεῖ καὶ σὰ νὰ μὴν εἶχε κανένα σκοπὸ νὰ παραμερίσῃ ποτέ, γιὰ νἀφήσῃ τοὺς θεατὲς νὰ περάσουν.

Κι' ἀλήθεια, ποιὸς θὰ τὸ παραμέριζε; Ψυχὴ δὲν φαινόταν ἐκεῖ-μέσα.

Τὰ ζωηρότερα παιδιὰ ἔχασαν τὴν ὑπομονή κι' ἄρχισαν νὰ χτυποῦν, νὰ τραντάζουν τὴν καγγελόπορτα καὶ νὰ φωνάζουν:

—Ἔ, ἀνοίξτε!.. Βράδυασε πιά!.. Τί μᾶς μαζέψατε καὶ μᾶς ἀφήνετε ἀπέξω;.. Θὰ γίνῃ ἐπιτέλους παράσταση ἢ ὄχι;

Μιλιά, ἀπάντηση, ψυχή!

Τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νἀγριεύουν. Ἄ μὰ δὲν ἦταν κατάσταση αὐτή! Κορόϊδευαν τὸν κόσμο οἱ κύριοι Τοτὸς καὶ Συντροφία; Ἂν δὲν εἶχαν σκοπὸ νὰ κάμουν παράσταση, ἂς μὴν ἔβγαζαν προκήρυξη, ἢ τουλάχιστο ἂς ἐρχόταν ἕνας νὰ τὸ πῇ. Κι' οἱ χτύποι, οἱ φωνές, τὰ παράπονα ἐξακολουθοῦσαν. Ἦταν σὰ μιὰ μικρὴ ὀχλαγωγία, ἐπανάσταση. Ἡ ταξη κινδύνευε νὰ διασαλευθῇ σοβαρά...

Ἐπιτέλους, χωρὶς νἀκουστοῦν βήματα μέσα στὸ θόρυβο, φάνηκε πίσω ἀπὸ τὴν κλειστὴ καγγελόπορτα ὁ Χρόνης. Δόξα σοι ὁ Θεός! θ' ἀνοίξῃ!.. Ἀλλὰ ὄχι. Ὁ Χρόνης σκαρφαλώνει τὰ κάγγελα, στέκεται μιὰ στιγμὴ κρεμασμένος, φωνάζει στὸν κόσμο: «φύγετε! δὲν ἔχει!» — πηδᾶ κάτω καὶ φεύγει σὰ νὰ τὸν κυνηγοῦσαν!

Σὲ λίγο παρουσιάζεται κι' ἄλλος ἀπὸ μέσα. Αὐτὸς ἦταν ἕνας μεγάλος ἄνθρωπος, μὲ γένεια.

— Τί ἀγαπᾶτε; ρώτησε τὰ παιδιά.

—Ἀνοίξτε μας! φώναξαν ἀπ' ὅλες τὶς μεριές. Ἀγαπᾶμε τὰ ζῶα καὶ τὰ θεριὰ κι' ἤρθαμε, μὲ τὸν παρά μας, νὰ τὰ ἰδοῦμε!

— Δὲν ἔχει ζῶα! ἀποκρίθηκε ὁ ἄνθρωπος δυνατά. Δὲν ἔχει θεριά, δὲν ἔχει τίποτα! Φύγανε ὅλα! Νὰ πᾶτε στὰ σπίτια σας καὶ μὲ τὸν παρά σας νἀγοράσετε καραμέλες!

— Μὰ ἡ προκήρυξη γράφει πὼς ἐσεῖς θὰ μᾶς δώσετε ἀναψηστικά!

— Δὲν ἔχει ἀναψηστικά! Τίποτα σᾶς λέω! Φευγᾶτε!

— Μ' ἀλήθεια; δὲ θὰ γίνῃ παράσταση;

— Ὄχι! Ἀπαγορεύτηκε ἀπό ... τὴν ἀστυνομία! Ἔπισαν μάλιστα τοὺς θηριοδαμαστὲς καὶ τοὺς ἔχουν φυλακή! Φύγετε μὴ σᾶς πιάσουν καὶ σᾶς!

— Καὶ γιατί; τί κάναμε;

— Κάνετε θόρυβο! Μᾶς χαλᾶτε τὴν οἰκιακὴ εἰρήνη. Αὐτὸ ἀπαγορεύεται!

(Ἀκολουθεῖ) Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

EDGARD POE

Ο ΧΡΥΣΟΚΑΡΑΒΟΣ

ἢ ΤΟ ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ ΘΗΣΑΥΡΟΥ

—Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο—

Καὶ δεύτερο συμπέρασμα: ἡ ἐμφάνιση αὐτὴ ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς θερμότητας, γιατί, χωρὶς νὰ θέλῃς, εἶχες πλησιάσει πάρα πολὺ στὴ φωτιὰ τὴν περγαμηνή.

«Αὐτὸ δὲν εἶναι παράξενο. Καθὼς θὰ ξέρῃς βέβαια, ὑπάρχουν πολλὲς χημικὲς σκευάσιες, μὲ τὶς ὁποῖες μπορεῖ κανεὶς νὰ γράψῃ, σὲ μεμβράνη ἢ σὲ χαρτί, γράμματα ὁλωσδιόλου ἄχρωμα κι' ἀόρατα, ποὺ γίνονται ὁρατὰ ἅμα ζεσταθοῦν. Κι' ἀπ' αὐτὲς τὶς σκευασίες, ἡ πιὸ συνηθισμένη εἶναι ἕνα μίγμα ἀπὸ ὀξείδιο ἢ ἅλατα κοβαλτίου διαλυμένα σὲ νιτρικὸ ἢ χλωρονιτρικὸ ὀξύ, μὲ προσθήκη νεροῦ τετραπλάσιου (*). Τἀόρατα γράμματα ποὺ γράφει κανεὶς μὲ τέτοια μελάνη, στὴ φωτιὰ γίνονται κόκκινα ἢ πρασινωπά, ξανασβύνουν ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρό, καὶ πάλι μπορεῖ νὰ φανοῦν μὲ ξαναζέσταμα.

«Ὅταν ξανακοίταξα μὲ τὴν ἡσυχία μου τὸ σχέδιο, παρατήρησα, — πρᾶγμα ποὺ σοῦ εἶχε διαφύγει, — ὅτι ἀπὸ τὶς γραμμὲς τοῦ κρανίου, φαινόνταν πολὺ πιὸ καθαρὰ ὅσες ἦταν στὴν ἄκρη τῆς περγαμηνῆς, γιατὶ φυσικά, ὅπως τὴν κρατοῦσες κοντὰ στὴ φωτιά, δὲν εἶχε ζεσταθεῖ παντοῦ τὸ ἴδιο. Ἀλλ' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ γίνῃ γιὰ νὰ φανοῦν ἐπίσης καθαρὰ ὅλα ὅσα τυχὸν ἦταν γραμμένα ἢ ζωγραφισμένα ἐπάνω της. Ἀναψα λοιπὸν μιὰ φωτιὰ ἀπὸ καρβουνάκια, ὅπως ἀνάβουμε γιὰ τὴ σχάρα, κι' ἄρχισα νὰ ζεσταίνω σ' αὐτὴν ὅλη τὴν ἐπιφάνεια τῆς περγαμηνῆς.

«Στὴν ἀρχὴ δὲν κατάφερα ἄλλο, παρὰ νὰ κάμω ζωηρὲς καὶ τὶς πιὸ ξέθωρες γραμμὲς τοῦ κρανίου· σὲ λίγο ὅμως, στὴ διαγωνίως ἀντίθετη ἄκρη τῆς περγαμηνῆς, διέκρινα κι' ἕν' ἄλλο σχεδίασμα, ποὺ μοῦ φάνηκε σὰν κεφάλι γίδας. Ὕστερα ὅμως ποὺ τὸ ἐξέτασα καλύτερα, εἶδα πὼς ἦταν κεφάλι κατσικιοῦ...».

Ἐδῶ δὲν μπόρεσα νὰ κρατήσω τὰ γέλια, — πρᾶγμα ἄδικο βέβαια ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀνεύρεση θησαυροῦ ἀξίας δυόμισι ἑκατομμυρίων δολλαρίων!

—Γιατὶ γελᾶς; ρώτησε πειραγμένος ὁ Λέγκραν.

—Μὲ συγχωρῆς, φίλε μου, εἶπα· ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ φαντασθῶ λογικὸ κρῖκο ποὺ νὰ συνδέῃ τοὺς πειρατὲς μὲ τὶς γίδες, ποὺ ἔχουν, μοῦ φαίνεται, πολὺ περισσότερη σχέση μὲ τοὺς βοσκούς.

— Μὰ σοῦ εἶπα, φώναξε ὁ Λέγκραν, πὼς τὸ κεφάλι δὲν ἦταν γίδας παρὰ κατσικιοῦ!

—Ἔστω καὶ κατσικιοῦ. Ἡ διαφορὰ δὲν εἶναι μεγάλη.

— Στὴ Ζωολογία ἴσως· ἐδῶ ὅμως εἶναι μεγάλη καὶ σημαντική. Γιατὶ πρέπει νὰ ξέρῃς,—καὶ βέβαια θὰ ξέρῃς,— πὼς ἕνας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς περιβόητους κουρσάρους, ἦταν ὁ πλοίαρχος Κίδδ, ποὺ τὸνομά του ἀγγλικὰ (Kidd) σημαίνει ἐρίφιο, κατσίκι. Εὔλογη λοιπὸν ἦταν ἡ ὑποψία μου πὼς τὸ κεφάλι τοῦ κατσικιοῦ, ἐκεῖ στὴν ἄκρη τῆς περγαμηνῆς, ἦταν σὰ μιὰ συμβολικὴ ὑπογραφή, καὶ πὼς τὸ κρανίο στὴν ἀντίθετη γωνία, ἀπὸ πάνω, ἦταν σὰ μιὰ ἐπικεφαλίδα, νὰ ποῦμε, ἐτικέττα ἢ σφραγίδα τοῦ ἐγγράφου. Ἀνάμεσα ὅμως ἀπὸ τὰ δυὸ αὐτὰ σύμβολα, δὲν διέκρινα τίποτ' ἀπολύτως.

—Ἐνῶ ἐσὺ βέβαια περίμενες νὰ βρῇς καμμιὰ ἐπιστολὴ ἀνάμεσα στὴν ὑπογραφὴ καὶ στὴν ἐπικεφαλίδα...

«Τὸ κρανίο, ἀπὸ πάνω, ἦταν σὰ μιὰ ἐπικεφαλίδα ...» (Σελ. 328, στ. β'.)

— Βεβαιότατα! Ἡ ἀπουσία ὅμως τοῦ γραπτοῦ δὲν μ' ἔκαμε ν' ἀφήσω τὴν ἐλπίδα, τὸ προαίσθημα, πὼς ἐπρόκειτο γιὰ κάποια μεγάλη καλοτυχία. Τὸ προαίσθημα αὐτό, ποὺ δὲν μποροῦσε ἀκόμα νὰ στηριχθῇ σὲ κάτι θετικό, προερχόταν ἴσως ἀπὸ τὴν ὑπερβολὴ τοῦ πόθου μου. Ἀκόμα κι' αὐτὴ ἡ ἀνοησία τοῦ μαύρου μου, ποὺ ἤθελε καλὰ καὶ σώνει ὁλόχρυσο τὸν κάραβο, συντελοῦσε στὴν ἔξαψη τῆς φαντασίας μου. Ἀλλὰ πολὺ περισσότερο ἦταν ἡ συρροὴ αὐτῶν τῶν συμπτώσεων, ποὺ δὲν μποροῦσα νὰ μὴ τὴ θεωρῶ ἐξαιρετική. Κι' ὅλες αὐτὲς οἱ συμπτώσεις,— συλλογίσου, — συσσωρεύθηκαν σὲ μιὰ ἡμέρα, τὴ μόνη αὐτοῦ τοῦ χρόνου ποὺ τὸ κρύο μ' εἶχε ἀναγκάσει ν' ἀνάψω φωτιά! Γιατὶ ἂν δὲν ἦταν ἡ φωτιὰ ἐκείνη, κι' ἂν δὲν ἐρχόταν νὰ πηδήσῃ ἀπάνω σου ὁ Βὸλφ ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ποὺ σοῦ ἔδωσα νὰ ἰδῇς τὴν περγαμηνή, δὲν θὰ παρουσιαζόταν ποτὲ ἡ εἰκόνα τοῦ κρανίου κοὶ δὲν θὰ βρίσκαμε τὸν θησαυρό.

— Τελοσπάντων, πῶς ἔγινε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα; Δὲν μπορῶ ἀκόμα νὰ καταλάβω. Ἐξακολούθησε, σὲ παρακαλῶ.

—Ἄκουσε Δὲν πιστεύω νὰ μὴν ξέρῃς ὅσα ἀόριστα διαδίδονται καὶ πιστεύονται γιὰ θησαυροὺς ποὺ ἔχουν ταφεῖ στὰ παράλια τοῦ Εἰρηνικοῦ ἀπὸ τὸν Κίδδ καὶ τοὺς συντρόφους του. Οἱ θρύλοι αὐτοί, ὅσο ἀόριστοι κι' ἂν ἦτάν, κυκλοφοροῦσαν τόσον καιρό,— χρόνια καὶ χρόνια — καὶ μὲ τέτοια ἐπιμονή, ποὺ δύσκολο θάταν νὰ τοὺς θεωρήσῃ κανένας τέλεια ἀβάσιμους. Κατὰ τὴ γνώμη μου, ἡ αἰτία αὐτῆς τῆς ἐπιμονῆς ἦταν ποὺ δὲν εἶχε ξεχωθεῖ ἀκόμα ὁ θαμμένος θησαυρός. Ἂν ὁ Κίδδ ἔκρυβε κάπου τὸ θησαυρό του γιὰ λίγον καιρὸ καὶ τὸν ξανάπαιρνε, ἡ διάδοση δὲν θἄφτανε ὡς ἐμᾶς ἔτσι ἀναλλοίωτη. Πραγματικῶς ποτὲ δὲν ἔγινε λόγος γι' ἀνεύρεση θησαυροῦ, παρὰ μόνο γι' ἀναζήτηση. Θεώρησα λοιπὸν γιὰ πιθανό, πὼς κάποιο περιστατικὸ τυχαῖο, ἡ ἀπώλεια π.χ. τοῦ σημειώματος ποὺ ἐπροσδιόριζε ἀκριβῶς τὸν τόπο ὅπου εἶχε χωθεῖ τὸ κιβώτιο, ἐμπόδισε τὸν κύριό του νὰ τὸ ξαγαβρῇ καὶ νὰ τὸ πάρῃ. Ἴσως ἀφοῦ ἔμαθαν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα,— δηλαδὴ ὅτι χάθηκε τὸ σημείωμα, — οἱ σύντροφοι τοῦ κουρσάρου ἄρχισαν νἀναζητοῦν τὸ θησαυρὸ ἐδῶ κι' ἐκεῖ, σ' ὅλες τὶς ἀκτὲς ὅπου εἶχε προσεγγίσει τὸ πλοῖο τοῦ Κίδδ. Οἱ ἐπίμονες αὐτὲς ἔρευνες στὶς ἀκτὲς τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ στὰ ἐρημόνησα, θἄδωσαν ἀφορμὴ στὴ γέννησι τοῦ θρύλου. Ἐσὺ ἄκουσες ποτὲ πῶς βρέθηκε θησαυρός;

— Ἐγώ. ὄχι.

— Ὡστόσο ἦταν πασίγνωστο πὼς ὁ Κίδδ εἶχε μαζέψει πλούτη ἀμύθητα. Συνδυάζοντας λοιπὸν ὅλ' αὐτά, ἔφθασα στὸ συμπέρασμα πὼς ὁ θησαυρὸς τοῦ Κίδδ ἔμενε ἀκόμα στὸ λάκκο ὅπου εἶχε ταφεῖ, καὶ ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ μεγάλωνε ἡ ἐλπίδα μου καὶ γινόταν σχεδὸν βεβαιότη, πὼς τὸ κομμάτι ἐκεῖνο τῆς παλιοπεργαμηνῆς, ποὺ εἶχε πέσει στὰ χέρια

«Μόνος καὶ ἥσυχος, ξανάρχισα νὰ σκέπτουμαι αὐτὸ τὸ παράξενο ...» (Σελ. 306, στ. γ'.)

μου, δὲν ἦταν παρὰ τὸ χαμένο σημεῖωμα, ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τόπου ὅπου εἶχε ταφεῖ ὁ μεγάλος θησαυρός!

— Καὶ τότε τί ἔκαμες;

—Ἔβαλα τὴν περγαμηνὴ πάνω ἀπὸ πιὸ ζωηρὴ φωτιά. Ἀλλὰ καὶ πάλι δὲν φάνηκε τίποτα. Σκέφθηκα τότε πὼς ἡ αἰτία τῆς ἀποτυχίας μου ἦταν ἡ ἀκαθαρσία ποὺ εἶχε σωρευθεῖ στὴν ἐπιφάνεια τῆς περγαμηνῆς. Τὴν ἔπλυνα λοιπὸν προσεκτικὰ μὲ ζεστὸ νερό, τὴν ἔβαλα σὲ μιὰ χαλκωματένια κατσαρόλα, καὶ τὴν κατσαρόλα αὐτὴ στὴν πυροστιά.

Καὶ μὲ χαρὰ ἀπερίγραπτη, ὅταν ἔβγαλα τὴν περγαμηνή μου, τὴν εἶδα στιγμένη σὲ πολλὰ μέρη ἀπὸ κάτι σημάδια ποὺ ἔμοιαζαν μάλλον μὲ ἀριθμοὺς γραμμένους κατὰ στίχους. Τὴν ἔβαλα πάλι στὴ φωτιά, κι' ὅταν τὴν ξανάβγαλα, ἦταν ἀπαράλλαχτη ὅπως θὰ τὴν ἰδῇς τώρα.»

ς'.

Τὸ κρυπτογράφημα τοῦ θησαυροῦ

Ἐδῶ ὁ Λέγκραν σταμάτησε τὴ διήγησή του, πῆρε τὴν περγαμηνή, τὴ ζέστανε λίγο καὶ μοῦ τὴν ἔδωσε. Ἦταν γεμάτη ἀριθμοὺς καὶ σημεῖα, ποὺ σχημάτιζαν τὸ ἀκόλουθο κείμενο:

53‡‡+305))6*;4826)4‡.)
;806*;48+8Π60))85;1‡(;:
‡*)8+83(88)5*+;46(;88*96
?;8)‡(;485);5*+2:*‡(;4
956*2(5*+4)8Π8*;4069285
);)6+8)4‡‡;1(‡9;48081;8
:8‡1;48+85;4)485+528806
*81(‡9;48;(88;4(‡?34;48)4
‡;161;:188;‡?;

—Ὁμολογῶ, εἶπα ἐπιστρέφοντας στὸ φίλο μου τὸ ἔγγραφο, πὼς δὲν καταλαβαίνω γρύ! Ἂν ἐπρόκειτο νὰ μοῦ δώσουν ὅλους τοὺς θησαυροὺς τῶν κουρσάρων γιὰ τὴ λύση αὐτοῦ τοῦ γρίφου. εἶμαι βέβαιος πὼς δὲν θὰ τοὺς κέρδιζα ποτέ.

— Κι' ὅμως ἡ λύση δὲν εἶναι ὅσο δύσκολη φαίνεται μὲ τὴν πρώτη ματιά, ἀποκρίθηκε ὁ Λέγκραν. Αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ σημεῖα εἶναι βέβαια ἕνα κρυπτογράφημα. Ἀπ' ὅσα ὅμως ξέρουμε γιὰ τὸν πλοίαρχο Κίδδ, πρέπει νὰ ὑποθέσουμε πὼς δὲν θἄταν ἱκανὸς νὰ ἐπινοήσῃ κανένα πρωτότυπο καὶ πολύπλοκο σύστημα κρυπτογραφίας. Ἔτσι σκέφθηκα πὼς θὰ μεταχειρίσθηκε κανέν' ἀπὸ τὰ κοινὰ καὶ τὰ συνηθισμένα, ποὺ μόνο ἕναις ἄξεστος θαλασσινὸς μποροῦσε νὰ τὸ θεωρῇ δύσκολο κι' ἀξεδιάλυτο.

— Κατόρθωσες λοιπὸν νὰ διαβάσῃς αὐτὰ τὰ ἱερογλυφικά;

— Εὐκολώτατα! Μὰ ἐγὼ εἶχα διαβάσει πρωτύτερα πολλὰ ἄλλα, ἀσυγκρίτως πιὸ πολύπλοκα. Ἰδιαίτερα περιστατικὰ τῆς ζωῆς μου, καὶ κάποια φυσικὴ κλίση, μ' ἔκαμαν νὰ ἐνδιαφερθῶ γιὰ τέτοιου εἴδους προβλήματα κι' ἀποτελέσματα τῶν μελετῶν μου, τῆς πείρας μου, εἶναι ἡ πεποίθησή ποὺ ἔχω τώρα, πὼς δὲν ὑπάρχει κρυπτογράφημα δημιουργημένο ἀπὸ ἀνθρώπινο νοῦ, ποὺ νὰ μὴ μπορῇ νὰ τὸ λύσῃ ἄλλος ἀνθρώπινος νοῦς, ὅταν καταβάλῃ τὸν ἀπαιτούμενο κόπο.

(Ἀκολουθεῖ) Μεταφρ. Ἐμ. Ρ. καὶ Γρ. Ξ.

ΛΑΣΠΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΣΤΟΡΟΥΣ

Ἀφοῦ πέρασαν τὸ χειμῶνα μὲ τὶς οἰκογένειές τους στὴ ζεστὴ Ἀφρική, τὴν ἄνοιξη ἀποφάσισαν νὰ γυρίσουν στὴν πατρίδα τους, στὰ σπίτια τους.

Εὐτυχισμένοι, πάνε κι' ἔρχονται, χωρὶς νὰ πληρώνουν ναῦλο. Ποτὲ δὲν δοκίμασαν τὸν πάγο τοῦ βοριά. Μόλις ἀρχίσουν τὰ πρωτοβρόχια, πέρνουν τὴν οἰκογένειά τους καὶ πηγαίνουν σὲ μακρινοὺς τόπους, ὅπου ὁ χειμώνας εἶναι γλυκὸς κι' ὁ ἥλιος ζεστός. Μόλις πάλι ἀρχίσουν οἱ ζέστες τῆς Ἀφρικῆς, ξαναγυρίζουν στὴ δροσερὴ πατρίδα τους, στὰ σπίτια τους.

Ὁ Ἀπρίλης μὲ τὰ τριαντάφυλλά του ἦρθε, ὁ ἥλιος καίει. Καιρὸς γιὰ τὴν πατρίδα.

Μαζεύτηκαν λοιπὸν οἱ γείτονες ὅλοι, πῆραν τὶς οἰκογένειές τους κι' ἔφυγαν.

Πέρασαν θάλασσα πλατειὰ καὶ βουνὰ ψηλὰ μὲ κορφὲς ἀκόμα χιονισμένες, κι' ἔφτασαν στὴν πατρίδα τους, μιὰ πόλη.

Ἀπὸ μακριὰ ποὺ τὴν ἀντίκρυσαν, χτυποῦσε ἀπὸ τὴ χαρὰ ἡ καρδιά τους. Ἐκεῖ οἱ μεγαλύτεροι γέννησαν παιδιά. Ἐκεῖ οἱ μικρότεροι γεννήθηκαν. Θὰ πᾶνε στὰ σπίτια τους, ποὺ μὲ τόσον κόπο τἄχτισαν καὶ μὲ τόση ἐπιμέλεια τὰ ἐπίπλωσαν. Ἐκεῖ θἀναπαυθοῦν. Ἐκεῖ θὰ τραγουδήσουν.

Τί ἀπογοήτευση ὅμως καὶ τί ἀπελπισία!

Ἄλλα σπίτια ἦσαν γκρεμισμένα καὶ ἄλλα μισοχαλασμένα ἀπὸ τὸ χειμώνα καὶ ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους.

Κάθησαν στὰ ἐρείπια καὶ θρηνοῦσαν.

Πέρασαν μιὰ κρύα νύχτα ἔξω ἀπὸ τὰ σπίτια τους.

Τὴν ἄλλη μέρα πάλι θρηνοῦσαν, καθισμένοι στὰ ἐρείπια.

Τότε ὁ γεροντότερος τοὺς λέγει:

— Τί θρηνεῖτε; Μὲ τὰ κλάματα δὲν ξαναγίνονται τὰ σπίτια. Ἀντὶ νὰ ἔχουμε καθησιὸ καὶ κλάμα, καλύτερα δουλειὰ καὶ χαρά. Γιὰ ρωτᾶτε μένα πόσες φορὲς ἔφτιασα καὶ ξανάφτιασα τὸ σπίτι μου! Ἐμπρός, δουλειά! Ἐμεῖς τὴν τέχνη τὴν ξέρουμε, τὰ ἐργαλεῖα τἄχουμε, ὑλικὰ θὰ βροῦμε, λάσπη, ξυλεία καὶ ἔπιπλα τοῦ ὕπνου. Ἐμπρός, ὅλοι μαζί!

Τὰ λόγια τοῦ γέροντα τοὺς ἠλέκτρισαν ὅλους, καὶ σὰ νὰ εἶχαν φτερά, πέταξαν σὲ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς πόλης νὰ βροῦνε λάσπη.

Ἀλλὰ λάσπη πουθενά. Ἡ πόλη εἶχε μόνο δρόμους σκονισμένους.

Ἐπιτέλους ἕνας εἶδε ἀνθρώπους ποὺ ἔχτιζαν σπίτι. Ἕνα μαστορόπουλο ἔφτιανε ὡραία λάσπη μὲ χῶμα ἄσπρο. Πέταξε λοιπὸν ἀπὸ τὴ χαρά του καὶ βρῆκε τοὺς συντρόφους του. Ὅλοι μαζὶ πέταξαν μὲ χαρὰ κι' ἐλπίδα στὴ λάσπη κι' ἄρχισαν ὅλοι μαζὶ νὰ τὴν κουβαλοῦν στὰ σπίτια τους.

Τὸ μαστορόπουλο ἀνακάτευε τὴ λάσπη μὲ μιὰν ἀξίνα μὲ μακρὺ στυλιάρι κι' ἔλεγε:

— Μωρέ, ποῦ βρέθηκαν τόσα χελιδόνια! Ἀνακατεύοντας τὴ λάσπη θὰ σκοτώσω κανένα!

Ἐκεῖνα ὅμως ἄφοβα ἔπαιρναν μὲ τὸ ράμφος τους λάσπη κι' ἀκούραστα κουβαλοῦσαν ὥς ποὺ ξανάφτιασαν τὰ σπίτια τους.

Ἅμα τὰ εἶδαν τελειωμένα κάθησαν καὶ τραγουδοῦσαν.

— Τώρα, γέροντα, ποῦ θὰ βροῦμε ξυλεία καὶ ἔπιπλα γιὰ ὕπνο;

— Ποτὲ μὴ δειλιάζετε, παιδιά μου. Θὰ βροῦμε κι' ἀπ' αὐτὰ στὴν ἐξοχή. Μεταφορικὰ δὲν πληρώνουμε. Εἴμαστε δουλευτάδες καὶ ὅ,τι χρειαζόμαστε θὰ τὸ βροῦμε καὶ θὰ τὸ μεταφέρουμε μόνοι μας. Ἐκεῖ στὴν ἐξοχὴ θὰ βροῦμε ξερὰ χορταράκια γιὰ τὴν ξυλεία τοῦ σπιτιοῦ μας καὶ στὰ βάτα κολλημένα μαλλιὰ τῶν προβάτων γιὰ τὰ κρεβάτια μας.

Ἔτσι κι' ἔκαμαν. Μετέφεραν ξερὰ χορταράκια κι' ἔστρωσαν τὰ πατώματα τῶν σπιτιῶν. Καὶ στὰ βάτα βρῆκαν μαλλιὰ προβάτων, ποὺ κολλοῦν ὅταν περνοῦν βόσκοντας. Μὲ τὰ μαλακὰ μαλλιὰ ἔστρωσαν τὰ κρεβάτια τους.

Κι' ἔτσι μὲ τὴ δουλειά τους τὰ χελιδόνια ξαγάφτιασαν κι' ἐπίπλωσαν τὰ σπίτια τους, κι' ἔζησαν κεῖνα καλὰ κι' ἐμεῖς καλύτερα.

Κέρκυρα, Μάϊος 1929 Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

(*) Τὸ πείραμα μπορεῖ νὰ γίνῃ κι' ἁπλούστερα: ἂν γράψῃ κανεὶς σὲ κιτρινωπὸ χαρτὶ μὲ ὁπὸ λεμονιοῦ ἀνακατωμένο μὲ λίγο νερό, τὰ γράμματα δὲν θὰ φαίνωνται καθόλου. Ἅμα ζεσταθῇ ὅμως τὸ χαρτί, τὰ γράμματα θἀναφανοῦν κοκκινωπά.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
(Ἐθνικῶν Ἀριστείων Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

μὲ σκίτσα τῆς Θ. ΛΙΔΑΣ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Καὶ τότε κατάλαβα πόσο ἀγαπητὰ εἶχαν γίνει τὰ ζῶα ἐκεῖνα στὸ γέρο καὶ στὰ παιδιὰ ποὺ ἐργάζονταν μαζί τους τόσον καιρό. Ἀφοῦ κι' ἐγὼ τὰ λυπήθηκα, ποὺ δὲν τὰ ἤξερα οὔτε μῆνα!

Ἡ καταστροφὴ βύθισε τὸν Πανάγαρη σὲ μιὰ μεγάλη μελαγχολία.

Στὸ πλάτωμα ποὺ μαζευτήκαμε πάλι ὕστερα ὅλοι καὶ καθήσαμε νὰ ξημερωθοῦμε· τυλιγμένοι μ' ὅ,τι εἴχαμε καὶ ὅ,τι μᾶς εἶχαν δώσει οἱ γειτόνοι πὸ εὐσπλαχνία, ὁ γέρος, στὴ μέση μας, δὲν ἔβγαζε μιλιά. Στέναζε μόνο κάθε τόσο. Καὶ τὰ μάτια του, ἀκίνητα, καρφωμένα σ' ἕνα μέρος, ὅλο δάκρυζαν.

Ποῦ νὰ κοιμηθοῦμε! Ἡ συγκίνηση, ὁ φόβος, ἡ λύπη μᾶς εἶχαν διώξει τὸν ὕπνο. Ἐπειτὰ πλησίαζε κι' ἡ αὐγή. Τὸ φανάρι μας εἶχε ἀρχίσει νὰ χλωμιάζῃ.

Ἄξαφνα, ἀκούσαμε τὸν Πανάγαρη νὰ λέῃ:

— Γιατὶ νὰ μὴν πᾶμε καλύτερα στὸν Πύργο!.. Ἀνάθεμα τὴν ὥρα καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ ἀποφάσισα νἄρθω ἐδῶ!.. Κι' ἰδές, ἰδὲς τί ἔπαθα!..»

Βέβαια, ὁ Πανάγαρης δὲν ἦταν ὁ μόνος ποὺ εἶχε «πάθει» ἐκείνη τὴ νύχτα. Ἄλλοι ἔχασαν πολὺ περισσότερ' ἀπ' αὐτόν. Ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος τὰ δικά του πρῶτα συλλογίζεται, κι' ἔπειτα, γιὰ τὸ φτωχὸ θιασάρχη, ὅσα ἔχασε ἦταν τόσο πολύτιμα!

Καὶ θυμήθηκα κεῖνο ποὺ μᾶς εἶπε γιὰ τὰ γυμνασμένα σκυλιὰ ποὺ τοῦ φαρμάκωσαν. Ποῦ νὰ ξαναβρῇ πιὰ ἄσπρα πουτίκια καὶ ποῦ νὰ τὰ γυμνάσῃ ἔτσι ὡραῖα! Πάει ἡ καρδερίνα, ποὺ εἶδε κι' ἔπαθε ὡς νὰ τὴν κάμῃ Πυθία! Πάει καὶ τὸ Πανόραμα ποὺ τοῦ εἶχε κοστίσει τόσο χρῆμα καὶ τόσον καιρό! Πᾶνε καὶ τὰ ροῦχα καὶ τὰ πράγματα ὅλα τοῦ θεάτρου! Ποιὸς ξέρει ἂν θὰ ξανάβρισκε μερικὰ καὶ σὲ τί κατάσταση... Ἔπειτα τὰ ρούχα μας, τ' ἀσπρόρρουχά μας, σχεδὸν ὅλα. Κ' ἐκεῖνος θἄπρεπε νὰ ντυθῇ, καὶ μᾶς νὰ μᾶς ντύσῃ ἀπ' τὴν ἀρχή. Πόσα θὰ ξόδευε! Καὶ θὰ τἄβγαζε πιὰ αὐτὰ τὰ παραπανιστὰ ἔξοδα μὲ τὴν ἐργασία τοῦ θιάσου, ὅπου ἀλλοῦ θὰ πήγαινε, τώρα ποὺ θὰ τοῦ ἔλειπαν τόσα βοηθητικά;

Αὐτὰ ἄρχισε νὰ μᾶς λέῃ, στὴν ἀπελπισιά του, σὰ νὰ μιλοῦσε μὲ μεγάλους ἢ σὰ νὰ περίμενε κι' ἀπὸ μᾶς τὰ παιδιὰ καμμιὰ βοήθεια ἢ παρηγοριά. Ἀλλὰ τί μπορούσαμε νὰ τοῦ κάμωμε; Τί ἄλλο παρὰ νὰ τὸν ἀκοῦμε, τὸ ἴδιο, κι' ἴσως ἀκόμα περισσότερο, λυπημένοι κι' ἀπελπισμένοι καὶ μεῖς; Ἐγὼ μάλιστα πού εἶχα χάσει καὶ τὰ μωρουδίστικα; Χωρὶς αὐτά, πῶς θὰ μὲ γνώριζε ἡ μητέρα μου, ἂν τὴν ἔβρισκα ποτέ; Μόνο ἀπ' τὸ φυλαχτό μου; Καλὰ ποὺ τὸ ἔχα κι' αὐτό. Καὶ τώρα ἔπρεπε νὰ τὸ φυλάω σὰν τὰ μάτια μου. Νὰ μὴ τὸ χάσω, παρὰ μόνο ἂν χανόμουν κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος.

«Ἀπὸ μικρός, ὁ Πανάγαρης εἶχε μιὰ ξεχωριστὴ ἀγάπη στὰ ζῶα...» (Σελ. 331 στ. α').

Ὥστόσο ὁ Πανάγαρης ἐξακολουθοῦσε νὰ μιλᾶ. Στὴν ἀρχή, φαίνεται, ἔβρισκε ἀνακούφιση μ' αὐτό, σὰν ἕνας ἄνθρωπος στενοχωρημένος ποὺ μιλᾶ μονάχος του. Δὲν τὸν ἐνοιαζε ἂν τὸν ἀκοῦμε ἢ ὄχι, οὔτε ἂν ἦταν γιὰ μᾶς ἐκεῖνα ποὺ ἔλεγε. Σιγὰ-σιγὰ ὅμως συνερχόταν, θυμόταν, λογάριαζε καὶ τοὺς μικρούς του ἀκροατές. Καὶ στὴν ξαφνικὴ ἐκείνη δυστυχία ποὺ τὸν χτυποῦσε μαζὶ μὲ μᾶς ὅλους, ὁ καλὸς δάσκαλός μας σκέφτηκε νἀ μᾶς δώσῃ ἕνα μάθημα, τὸ πιὸ σπουδαῖο, καὶ τὸ πιὸ χρήσιμο ἀπ' ὅσα μᾶς εἶχε δώσει ποτέ:

Μᾶς διηγήθηκε τὴ ζωή του.

Ἀπ' αὐτήν, ἡ Νίνα, σὰν ἀνιψιά του, θἄξερε κάμποσα Κι' ὁ Φάνης θἄξερε μερικά. Ἐγὼ ὅμως τίποτα. Οὔτε ἀπὸ ποῦ ἦταν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ποὺ μὲ εἶχε τώρα στὰ χέρια του, οὔτε τί ἔκανε πρὶν καταντήσῃ «θεατρίνος καὶ σαλτιμπάγκος» ὅπως τὸν ἔλεγε στὴν ἀρχὴ ὁ ψυχοπατέρας μου. Κι' ὅμως, δὲν ξέρω καλὰ γιατὶ κι' ἀπὸ τί ἐγὼ μάντευα, ἤ' μουν βέβαιος. πῶς ὅ,τι κι' ἂν ἦταν, κανένα κακὸ δὲ θἄχε κάνει στὴ ζωή του. Κι' ὅσο τὸν φοβόμουν καὶ τὸν ἄκουγα, ἄλλο τόσο τὸν σεβόμουν καὶ τὸν ἀγαποῦσα. Ἔ, ἀπὸ τὴ νύχτα ἐκείνη ποὺ, σὲ μιὰ τόσο τραγικὴ περίσταση, ἄκουσ' ἀπὸ τὸ στόμα του τὴ ζωή του, τὸν ἀγάπησα περισσότερο

Θ. Πολυτεχνίτης κι' ἐρημοσπίτης

Εἶχε γεννηθεῖ σ' ἕνα μεγάλο νησὶ τοῦ Αἰγαίου πρὶν ἀπὸ ἑξήντα τὸ λιγότερο χρόνια. Παπᾶς ἦταν ὁ πατέρας του, κι' αὐτὸς ὁ ἴδιας γιὰ παπᾶς προοριζόταν. Ὡς δεκατριῶ χρονῶν πήγαινε στὸ σχολεῖο καὶ βοηθοῦσε στὴν ἐκκλησιὰ τὸν πατέρα του. Ἔφελνε, κανοναρχοῦσε, ἔλεγε τὸν Ἀπόστολο, συγύριζε, ἄναβε τἀκεριὰ καὶ τὰ καντήλια, ἔβγαζε στὸ τέλος καὶ δίσκο γιὰ τὸ «παιδὶ τῆς ἐκκλησιᾶς».

Μὰ ὕστερ' ἄλλαξε γνώμη. Τὸν τράβηξε ἡ θάλασσα, ἡ νησοσπαρμένη ἐκείνη θάλασσα τοῦ Αἰγαίου, ποὺ τὴν εἶχε μπροστά του ἀφότου γεννήθηκε...

Πόθησε νὰ γίνῃ θαλασσινός. Καὶ κρυφὰ ἀπὸ τὸν πατέρα του, — μητέρα δὲν εἶχε τότε, μόνο μιὰ μικρότερη ἀδερφή, — ἔφυγε μ' ἕνα καράβι σὰ μούτσος. Ἔμεινε δυὸ χρόνια, ταξιδεύοντας πότε στὴν Ἄσπρη καὶ πότε στὴ Μαύρη Θάλασσα. Καραβοτσακίστηκε καὶ μιὰ φορά, καὶ γλύτωσε κολυμπώντας σ' ἕνα ξερονήσι. Κι' ἔπειτα βαρέθηκε. Δὲν ἦταν ἡ θάλασσα γι' αὐτόν! Καὶ μετανοιωμένος σὰν τὸν Ἄσωτο, γύρισε στὸ νησί του καὶ στὸν πατέρα του.

Τότε θέλησε νὰ μάθῃ. τέχνη. Μπῆκε μαθητὴς στὸ μαραγκοῦδικο τοῦ θειοῦ του, ἔμεινε λίγον καιρὸ καὶ πάλι μετάνοιωσε. Δοκίμασε νὰ γίνῃ μαρμαράς, πετροσκαλιστής, καὶ μπῆκε στὸ ἀργαστήρι κάποιου κὺρ Δάμπρου, ποὺ ἔφτιανε ἀγάλματα, πλάκες καὶ σταυροὺς γιὰ τὸ Κοιμητήρι. Εἶχε ἀρχίσει νὰ μαθαίνῃ καλά, ἔφτασε νὰ κάνῃ μὲ πηλὸ δικά του ἀγαλματάκια, καὶ νὰ τὰ σκαλίζῃ στὸ μάρμαρο ἢ νὰ τὰ χύνῃ στὸ γύψο! Μὰ καὶ πάλι βαρέθηκε!

Στὸ ἀναμεταξὺ πέθανε κι' ὁ πατέρας του. Ὁ Πανάγαρης ἔμεινε δισάρφανος καὶ φτωχός. Θἄταν τότε ἴσαμε μὲ δεκαεφτὰ χρονῶν. Κι' ἀκόμα δὲν εἶχε ἀποφασίσει: χρυσικὸς νὰ γίνῃ ἢ τορνάρης; Ἐκεῖνο τὸν καιρό, τοῦ ἄρεσαν καὶ τὰ δυό. Καὶ δὲν ἔκανε τίποτα, οὔτε ἀγαλματάκια. Ὅταν, γιὰ κακή του τύχη, πῆγε στὸ νησὶ ἕνας δραματικὸς θίασος κι' ὁ Πανάγαρης εἶδε στὸ θέατρο μιὰ παράσταση. Κι' ἄλλη φορά, μικρός, εἶχε ἰδεῖ θέατρο. Μὰ τώρα ἦταν μεγάλος, καταλάβαινε καλύτερα, κι' ἡ παράσταση ἐκείνη τοῦ ἄρεσε φοβερά. Τὸ ἴδιο βράδυ, σκέφθηκε κι' ἀποφάσισε νὰ γίνῃ ἠθοποιός!

Ἤξερε γραμματάκια, γιατ' εἶχε βγάλει τὸ Δημοτικὸ καὶ πάντα, ὅταν εἶχε καιρό, τοῦ ἄρεσε νὰ διαβάζῃ διάφορα βιβλία. Εἶχε καὶ καλὴ φωνή, εἶχε καὶ καλὸ παράστημα, καὶ θάρρος πολύ. Παρουσιάστηκε λοιπὸν στὸ θιασάρχη ἐκεῖνο καὶ τοῦ ζήτησε νὰ τὸν πάρῃ μαθητή.

Ἄλλο ποὺ δὲν ἤθελε κι' ὁ θιασάρχης. Καὶ ὁ Πανάγαρης, ἀφίνοντας τὴν ἀδερφή του στὸ θεῖο του, ἔφυγε καὶ πάλι ἀπ' τὸ νησὶ μὲ τὸ θίασο, — κι' αὐτὴ τὴ φορὰ φανερὰ καὶ γιὰ πάντα!

Ἔγινε θεατρίνος. Γύρισε ὅλη τὴν Ἑλλάδα κι' ὅλη τὴν Ἀνατολή. Μὲ τὸ θίασό του, — ποὺ κάθε χρόνο σχεδὸν ἦταν ἄλλος, γιατὶ ποτὲ δὲν ἔμενε στὸν ἴδιο πολὺν καιρό, — πῆγε στὴν Αἴγυπτο, στὴν Κύπρο, στὴ Ρουμανία, στὴ Ρωσσία, καὶ ποῦ δὲν πῆγε! Ἔπαιξε σ' ὅλα τὰ δράματα καὶ σ' ὅλες τὶς κωμῳδίες τοῦ κόσμου. Ἔμαθε καὶ μουσική, γιὰ νὰ τραγουδεῖ στὴ σκηνὴ ὅταν ἔπαιζαν ἔργα μὲ τραγούδια. Μὰ εἶδε πὼς δὲν ἔκανε τίποτα! Γιατὶ μεγάλος θεατρίνος δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ. Ἔπρεπε νὰ ξέρῃ πολλὰ γράμματα ποὺ δὲν τὰ εἶχε μάθει. Μικρὸς πάλι, ἀσήμαντος, ὑποταχτικός, δὲν τοῦ ἄρεσε νἀναι. Κι' ἀποφάσισε νἀφήσῃ καὶ τὸ θέατρο καὶ νὰ γίνῃ... ἔμπορος!

Ἀπὸ μικρὸς ὅμως εἶχε μιὰ ξεχωριστὴ ἀγάπη στὰ ζῶα. Μὰ καὶ τὰ ζῶα τὸν ἀγαποῦσαν πολύ. Γάτες, σκυλιά, πουλιά, μαϊμούδες, ποτὲ δὲν τοῦ ἔλειπαν. Ὅπου πήγαινε, ἀποκτοῦσε καὶ τἀνάτρεφε μὲ στοργή. Καὶ ὅπου πήγαινε, κουβαλοῦσε ὅσα μποροῦσε ἀπ' αὐτά. Ἔτσι, ἐκεῖ ποὺ ἔκανε διάφορα ἐμπόρια τοῦ ποδιοῦ, γυρίζοντας ἀπὸ τόπο σὲ τόπο, ὁ παλιὸς θεατρίνος σκέφτηκε νὰ γυμνάσῃ μερικὰ ζῶα καὶ νὰ κάμῃ ἕνα ζωοθίασο, σὰν αὐτοὺς ποὺ πολλὲς φορὲς εἶχε ἰδεῖ καὶ θαυμάσει στὰ ταξίδια του.

Ἄρχισε ἀπὸ τὰ σκυλιά, ποὺ γυμνάζονται πιὸ εὔκολα, καὶ τελείωσε στὰ πουτίκια. Ἔβαλε ὅλη του τὴ θέληση κι' ὅλη του τὴν ὑπομονὴ στὴν καινούργια αὐτὴ ἐργασία. Σὲ καμμιὰ δὲν ἀφοσιώθηκε τόσο ποτέ. Κι' ἔκαμε θάματα. Ποτὲ στὴν Ἑλλάδα — τὸ καυχιόταν — δὲ φάνηκε ζωοθιασος σὰν τοῦ Πανάγαρη. Ἔγεινε ξακουστός, κέρδισε χρήματα πολλά, πάντρεψε τὴν ἀδερφή του μ' ἕνα φίλο του Μανιάτη, — τὸν πατέρα τῆς Νίνας τῆ συχωρεμένο. — Ἔκαμε καὶ δωρεὲς στὸ Ὀρφανοτροφεῖο καὶ στὸ Νοσοκομεῖο τῆς πατρίδας του, ἔχτισε καὶ σπιτάκι δικό του στὴν Ἀθήνα.

Ἀλλ' ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ὁ φθονερὸς ἐκεῖνος ἐχθρὸς τοῦ φαρμάκωσε τὰ σκυλιά, δὲν εἶδε πιὰ χαῖρι καὶ προκοπή! Ἡ μιὰ κακοτυχία τὸν ἔβρισκε ἀπάνω στὴν ἄλλη. Τοῦ ψόφησε κι' ἡ μαϊμού. Τοῦ κάηκε καὶ τὸ σπίτι του ἀνασφάλιστο. Ἔφαγε σχεδὸν ὅ,τι εἶχε καὶ δὲν εἶχε. Τὸν ἄφησε κι' ἡ ἐπιμονὴ ἐκείνη, ἡ μεγάλη θέληση ποὺ εἶχε βάλει στὴν τελευταία του ἐργασία. Ὁ Πανάγαρης, γέρος κιόλας, — εἶχε περάσει τότε τὰ πενήντα, — δὲν ἦταν πιὰ γιὰ μεγάλα. Κι' ἀναγκάστηκε νὰ κάμῃ ἕνα μικρὸ ζωοθίασο μ' ὅ,τι τοῦ ἔμεινε ἀπὸ τὸ μεγάλο, νὰ τὸν συμπληρώσῃ μὲ δυὸ τρία παιδιά, νὰ προσθέσῃ κι' ἕνα Πανόραμα καὶ νὰ τριγυρίζῃ τὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰ βγάζῃ μόνο τὸ ψωμί του. Πήγαινε καὶ σὲ χωριὰ ποὺ ἄλλη φορὰ βέβαια δὲν τοὺς ἔκανε τέτοια τιμή. Καὶ στὶς μεγάλες πόλεις, καθὼς εἴδαμε, ἔστηνε ὁ φτωχὸς τὸ φτωχὸ θεατράκι του σὲ παράγκες, σ' ἀποθῆκες, σὲ καφενεῖα, γιὰ τὴ φτωχολογιά...

«Στὴν Κέρκυρα εἶδα καὶ τὸ Ἀχίλλειο...»

Ἀλλὰ καὶ πάλι θἄταν εὐχαριστημένος, ἂν δὲν τὸν κυνηγοῦσε ἀκόμα ἡ κακοτυχία. Καὶ νὰ τώρα, αὐτὸς ὁ σεισμὸς ποὺ τὸν χαντάκωσε!..

Ἔτσι μᾶς ἐξιστόρησε τὴ ζωή του ὁ Πανάγαρης. Καὶ στὸ τέλος μᾶς εἶπε:

— Πολυτεχνίτης κι' ἐρημοσπίτης, λέει μιὰ παροιμία. Κι' ἐγὼ πολυτεχνίτης στάθηκα στὰ γιάτα μου καὶ γι' αὐτό, στὰ γεράματα, κατάντησα ἐρημοσπίτης... Πόσες φορὲς δὲν τὸ μετάνοιωσα ποὺ δὲν ἔμεινα πιστὸς σ' ἐκεῖνο ποὺ ἀποφάσισα στὴν ἀρχή Σήμερα θἄμουν παπᾶς στὸ νησί μου, σὰν τὸν πατέρα μου, καὶ θἄχα τὸ σπιτάκι μου, τὴν ἐκκλησούλα μου, τὴν οἰκογένειά μου, τὴν ἡσυχία μου, τὴν εὐτυχία μου. Οὔτε θὰ τραβοῦσα τὶς στενοχώριες, τὶς ταλαιπωρίες, τὰ βάσανα, τὶς πείνες, — ναί, καὶ τὶς πείνες, — ποὺ τράβηξα στὴν ἀκατάστατη, τὴν ἀνήσυχη καὶ πολυπλάνητή μου ζωή. Ἕνα μόνο μὲ παρηγορεῖ, ποὺ δὲν ἔκαμα ποτὲ κακὸ παρὰ μόνο στὸν ἑαυτό μου, ποὺ ποτὲ δὲν ἔδλαψα, δὲν ἀδίκησα ἄνθρωπο, παρὰ ὅ,τι καλὸ περνοῦσε ἀπὸ τὰ χέρια μου, τὸκανα. Μ' αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ... Πάρτε με παράδειγμα, παιδιά μου, κι' ἔχετε τὸ νοῦ σας σ' ἕνα πράμμα, σὲ μιὰ δουλειά, σὲ μιὰ τέχνη ν' ἀφοσιωθῆτε Μουσικός; μουσικός! Μαραγκός; μαραγκός! Μὴν ἀλλάξετε, μὴ γυρέψετε ἄλλο, τάχα καλύτερο, ἀπὸ κεῖνο ποὺ θ' ἀποφασίσετε καὶ θὰ διαλέξετε μιὰ φορά. Ὅλα εἶναι καλά. Καὶ σ' ὁποιο ἀφοσιωθῆ κανείς, ἐκεῖνο εἶναι τὸ καλύτερο. Ὄχι πολυτεχνίτες, παιδιά μου, ὄχι ἐρημοσπίτες!..

Ι. Στὴν Κεφαλλονιὰ

Στὴν ὁμορφη ἐκείνη χώρα, ποὺ μὲ τόση θλίψη τὴν εἶδα τὸ πρωΐ τόσο χαλασμένη κι' ἀσχημισμένη ἀπ' τὸ σεισμό, δὲν μποροῦσαμε πιὰ νὰ μείνουμε καὶ νὰ ἐργασθοῦμε. Ἀφοῦ καὶ Ζακυνθινοὶ ἀκόμα ἔλεγαν πὼς θἄφευγαν... Ἀποφασίσαμε λοιπὸν νὰ φύγουμε καὶ μεῖς, νὰ μποῦμε στὸ πρῶτο βαπόρι ποὺ θἀρχόταν καὶ νὰ βγοῦμε στὴν πρώτη σκάλα ποὺ θἄπιανε.

Δυὸ ἀκόμα νύχτες κοιμηθήκαμε σ' ἕνα τσαντήρι, ποὺ φτιάσαμε ὅπως μπορέσαμε στὴν πλατεῖα. Δοκίμασα ἔτσι κι' αὐτὴ τὴν τσιγγάνικη ζωή. Ἀπ' τὰ ἐρείπια τοῦ ξενοδοχείου καὶ τοῦ καφενείου, λίγα πράγματα καταφέραμε νὰ ξεθάψουμε. Μερικοὶ καλοὶ ἄνθρωποι ὅμως, ποὺ μοίραζαν στοὺς πιὸ φτωχοὺς ρούχα, σκεπάσματα καὶ τρόφιμα, ἔδωσαν καὶ σὲ μᾶς. Ὁ Πανάγαρης ἀγόρασε ὅ,τι ἄλλο τῆς πρώτης ἀνάγκης. Ἔτσι τοὐλάχιστο ντυθήκαμε καὶ ποδεθήκαμε. Τόσο ὁ Νιόγιος, ὅσο κι' ἡ κυρία Μαργαρίτα μᾶς ὑποσχέθηκαν πὼς θὰ μᾶς ἔστερναν ὅ,τι δικό μας θἄβρισκαν στὰ ἐρείπια, ἀργότερα ποὺ θἄκαναν... ἀνασκαφές. Καὶ μ' αὐτὴ τὴ μικρὴ παρηγοριά, μπήκαμε, τὴν τρίτη μέρα, στὸ βαπόρι ποὺ εἶχ' ἔρθει ἀπὸ τὴν Πάτρα κι' ἔφευγε γιὰ τὴν Κεφαλλονιά.

— Καλὰ εἶναι, ἔλεγε ὁ Πανάγαρης.

Ἡ Κεφαλλονιὰ εἶναι πλούσιος τόπος καὶ θὰ μᾶς ὑποστηρίξῃ. Ἀπὸ κεῖ τραβοῦμε ὕστερα γιὰ τὴν Κέρκυρα.

Μὲ ἀρκετὴ τρικυμία, γιατὶ πάντα σχεδὸν ἡ θάλασσα εἶναι ταραγμένη ἀνάμεσα Ζάκυνθο καὶ Κεφαλλονιά, φτάσαμε στὸ Ἀργοστόλι, τὴν πρωτεύουσα τοῦ νησιοῦ. Καὶ κάναμε καὶ κεῖ τὰ ἴδια ποὺ εἴχαμε κάνει στὴν Πάτρα καὶ στὴ Ζάκυνθο,— τὰ ἴδια ποὺ θὰ κάναμε καὶ παντοῦ ὅπου θὰ πηγαίναμε, ὥστε εἶναι περιττὸ πιὰ νὰ σᾶς τὰ ἐξιστορῶ.

Θὲ σᾶς πῶ μόνο πῶς ἂν κι' ὁ θιασός μας εἶχε λιγότερα «νούμερα», οἱ δουλειές μας, χάρη στὸ Μαυροῦκο καὶ στὴ Δώρα, δὲν πῆγαν ἄσχημα καὶ στ' Ἀργοστόλι. Λέγαμε καὶ τὰ τραγούδια μας, παίζαμε καὶ τὰ «Ἔξοδα τῆς Δίκης», μάθαμε καὶ μιὰν ἄλλη κωμωδία. Ὁ κοσμάκης ἐρχόταν, μᾶς «ὑποστήριζε».

Ἂν ἡ Ζάκυνθο μοῦ εἶχε φανεῖ τόσο ἀλλοιώτικη μετὰ τὴν Πάτρα, τὸ Ἀργοστόλι ὅμως δὲ μοῦ φάνηκε τόσο μετὰ τὴ Ζάκυνθο. Κι' ἂν δὲν εἶχε πάνω του τὰ βουνὰ ἐκεῖνα ποὺ τοῦ περιορίζουν τὸν ὁρίζοντα, τὸ βαραίνουν καὶ τὸ κάνουν κάπως μελαγχολικό, ὧρες-ὧρες θὰ μοῦ φαινόταν πῶς βρίσκομαι ἀκόμα στὴ Ζάκυνθο. Ξεχωριστὴ ἐντύπωση μοῦ ἔκαμ' ἐκεῖ ἡ τάξη κι' ἡ πάστρα. Οἱ δρόμοι τοῦ Ἀργοστολιοῦ ἦταν τόσο καθαροὶ κι' ὅλα τὰ πράμματα σ' αὐτοὺς τόσο καλὰ ταχτοποιημένα, νοικοκυρεμένα, ὥστε ντράπηκα μιὰ μέρα νὰ ρίξω χάμω τὶς φλούδες τοῦ πορτοκαλιοῦ ποὺ καθάρισα! Ἄ, εἶναι μιὰ χαρὰ νὰ ζῇ κανεὶς σὲ τέτοια πόλη. Καὶ πόσες φορές, τριγυρίζοντας τὴν Ἑλλάδα, δὲ θυμήθηκα μὲ πόθο τοὺς ἄσπρους, τοὺς ὁλοκάθαρους δρόμους τοῦ Ἀργοστολιοῦ!

Δὲν ἔβλεπα ὅμως πολὺν κόσμο ὅπως στὴν Πάτρα ἢ στὴ Ζάκυνθο. Φυσικά, ἀφοῦ τὸ Ἀργοστόλι δὲν εἶχε οὔτε δέκα χιλιάδες κατοίκους ἐνῶ ἡ Ζάκυνθο εἶχε δεκαεφτά. Τὸ νησὶ ὅμως ὅλο εἶναι μεγαλύτερο, κι' ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Ἀργοστόλι, ἔχει κι' ἄλλη περίφημη πόλη, τὸ Ληξούρι, καὶ χωριὰ ἕνα σωρό.

('Ακολουθεῖ)

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΚΑΛΥΒΙ ΚΑΙ ΠΑΛΑΤΙ

«—Τ' εἶναι τὸ σπιτάκι,
Ποὺ ὅλοι ὅσοι περνοῦνε
Σὰν κανὰ ἐκκλησάκι,
Λές, τὸ προσκυνοῦνε;

Κι' ὅμως, στὸ παλάτι
Τοῦτο, ἰδές, γυρνοῦνε
Γλήγορα τὴν πλάτη:
Τὸ περιφρονοῦνε!..»

«—Δίκιο! γιατὶ κρύβει,
Τὸ παλάτι ἐτοῦτο,
Φιλαργύρου πλοῦτο
Κι' εἶναι τὸ καλύβι
Πλούσιου, ποὺ ἐστερήθη
Δίνοντας στὰ πλήθη...»

Σαπέτσες, 1929 ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΙΤΗΣ

KARL EWALD

ΟΙ ΓΥΡΙΝΟΙ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος —

Καὶ μόλις τὰ μικρὰ ψαρονάκια ἀπόκτησαν φτερὰ κι' ἔμαθαν λιγάκι νὰ πετοῦν, τὰ πῆρε ἡ μητέρα τους μαζί της καὶ τὰ πῆγε στὸ λιβάδι γιὰ νὰ γνωρίσουν τὴ βατραχίνα. Πολλὴ ὥρα τὴ φώναζαν κι' ἔψαχναν νὰ τὴ βροῦν στὸ τέλος τὴ βρῆκαν κάτω ἀπὸ μιὰ μεγάλη σταχτιὰ πέτρα.

— Λοιπόν; ρώτησε τὸ ψαρόνι. Καθὼς βλέπεις, ἐγὼ τὰ μεγάλωσα κιόλας τὰ παιδιά μου. Ἐσὺ τί γίνεσαι; Ποῦ εἶναι τὰ δικά σου τὰ παιδιά;

— Τώρα, εἶπε ἡ βατραχίνα, εἶναι καιρὸς ποὺ ἔφυγαν. Ἔχουν σκορπισθεῖ μέσ' στὸ λιβάδι καὶ φροντίζει τὸ καθένα γιὰ τὸν ἑαυτό του.

— Καλέ, αὐτὸ εἶναι θαυμάσιο! εἶπε τὸ ψαρόνι. Καὶ πῶς εἶναι τώρα; Κράτησαν τὴν παλιά τους τὴ μορφή;

—Ὦ, ὄχι δά. Εἶναι τὰ πιὸ χαριτωμένα βατραχάκια τοῦ κόσμου! Πηδοῦν καὶ λένε κουάκ, κουάκ, Δὲ θὰ μποροῦσα νὰ ἐπιθυμήσω καλύτερα παιδιὰ ἀπὸ αὐτὰ ποὺ ἔχω.

— Νὰ λοιπόν. Μιὰ καὶ τὸ τέλος βγῆκε καλό, τότε ὅλα εἶναι καλά.

— Σ' αὐτὸ ἔχετε δίκιο. Ἀλλὰ στὴν ἀρχὴ πέρασα στάλήθεια πολὺ δύσκολες μέρες. Κι' ἀκόμα φαντασθῆτε! μιὰ μέρα ποὺ εἶχαν πιὰ μεγαλώσει ἐντελῶς καὶ δὲν εἶχαν οὔτε οὐρὲς οὔτε τίποτα, κάθησα καὶ τοὺς μίλησα σὰ μητέρα γιὰ τὰ μικρά τους χρόνια. Καὶ τότε μὲ κοίταξαν μὲ κάτι μάτια, ποὺ φαίνονταν σὰ νὰ μὴ θυμόνταν τίποτε ἀπὸ τὰ παλιά. Κι' ὕστερα ἄρχισαν νὰ γελοῦν καὶ μόλις μ' ἄφησαν νὰ τελειώσω. Στὸ τέλος ἕνα μοῦ εἶπε ὅτι τοὺς εἶχα δώσει πολὺ κακὴ ἀνατροφή. Ἅμα αὐτὰ τὰ ἴδια ἀποκτοῦσαν παιδιὰ μιὰ μέρα, θάξεραν νὰ τοὺς φερθοῦν ἀλλοιώτικα ἀπὸ μένα πρωτοῦ νὰ τἀφήσουν νὰ παίξουν στοὺς γονεῖς τους τέτοια ἄσχημα παιχνίδια. Τί λὲτε σεῖς γι' αὐτό, παρακαλῶ; Ποῦ εἶναι ἡ ἀναγνώριση τῶν κόπων μου καὶ τῶν φροντίδων μου;

— Ναί, ἡ νεότης εἶναι ἀχάριστη, εἶπε τὸ ψαρόνι.

—Ὅπως κι' ἂν ἔχει τὸ πράγμα, εἶπε ἡ βατραχίνα, ἀναγκάστηκαν νὰ ὑποταχθοῦν στὶς συμβουλές μου, κι' αὐτὸ εἶναι τὸ κυριώτερο. Τὸ χειμῶνα θὰ χωθοῦμε ὅλοι μέσ' στὶς τρύπες μας, στὴν κοῖτη τοῦ αὐλακιοῦ τοῦ μύλου, καὶ τότε κανένας δὲν θὰ καταλάβῃ, βλέποντας τὰ παιδιά μου, τί ἄσχημα καὶ τί ἄτακτα ποὺ ἦταν, σὰν ἦταν μικρά.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

Τόσα ταξίδια, τόσες ἐκδρομές, καὶ νὰ μὴν ἔχουμε οὔτε μιὰ περιπέτεια; Ἂν καὶ δὲν εἴμαστε διόλου ρωμαντικοὶ γιὰ νὰ ἐπιζητοῦμε μυθιστορηματικὲς περιπέτειες, ὡστόσο ὅμως κάποτε θὰ θέλαμε νὰ γινόταν κάτι τὸ «ἔκτακτο» τέλος πάντων. Ἄδικα ὅμως. Ὅλα πηγαίναν «κατ' εὐχὴν» ὅπως ἔλεγε ἡ γερουσία μας.

Ἦταν στιγμὲς ὅμως ποὺ νομίζαμε πῶς σίγουρα θἄχουμε περιπέτεια. Ὅταν π. χ. μπήκαμε στὸ Ἀρχαῖο Ὑδραγωγεῖο τῶν Μυκηνῶν καὶ κατεβαίναμε τὰ γλυστερὰ σκαλοπάτια, ἀνάβοντας σπίρτα γιὰ νὰ διακρίνουμε μέσα στὸ σκοτάδι, καὶ ὅταν φτάσαμε στὸ τέρμα—50 μέτρα βάθος — ἐκεῖ φανταστήκαμε, πῶς ἂν γκρεμιζόταν ἕνας τοῖχος καὶ μέναμε κλεισμένοι μέσα-κεῖ ἀρκετὲς μέρες, μέχρι ποὺ «ἰσχυρὰ δύναμις ἐξ Ἀθηνῶν» νἄρθει νὰ μᾶς ἐλευθερώσει, δὲ θἄταν μικρὴ περιπέτεια. Ἀλλὰ δὲ βαριέσαι! Τίποτα. Οἱ ἀρχαῖοι κάνανε πολὺ στέρεα τὶς δουλειές τους. Ἀνεβήκαμε πάλι στὸ φῶς τοῦ ἥλιου χωρὶς οὔτε γρατσουνιά. Κι' ἀκόμα μιὰ φορά, στὴν Ἐπίδαυρο, ὅταν μᾶς ἔπιασε ἡ βροχὴ τὴν ὥρα ποὺ τρώγαμε, καὶ τὰ συμμαζέψαμε ἀπὸ χάμου γρήγορα-γρήγορα ἐνῶ ἀκούγαμε τὰ ὑπόκωφα μπουμπουνητά, φανταστήκαμε πάλι πῶς κάτι τὸ σοβαρὸ θὰ συνέβαινε. Ἀλλὰ μπά! Τίποτα καὶ δῶ. Βροχούλα ἦταν καὶ πέρασε.

Ἔ, ὕστερα ἀπὸ τόσα μέρη ποὺ γυρίσαμε, βουνὰ καὶ λαγκάδια, τί θὰ μποροῦσε νὰ συμβῇ στὴν ἤρεμη Σύρα ποὺ πηγαίναμε πιὰ γιὰ καταστάλαγμα; Τίποτα φυσικά. Καὶ ὅμως. Ἐδῶ ἦταν μοιραῖο νὰ γίνῃ ἡ «περιπέτεια» καὶ νὰ ξεσπάσῃ μοναχὰ στὴ ράχη μου.

Εἴχαμε ἀποφασίσει, τὴν ἄλλη μέρα τῆς ἀφιξῆς μας στὴ Σύρα, νὰ κάνουμε μιὰ ἐκδρομὴ στὴν πιὸ καλὴ ἔξοχὴ τοῦ νησιοῦ. Τέτοια κρίθηκε ἡ Δελαγράτσια. Ἐκεῖ θὰ πηγαίναμε τὸ πρωΐ καὶ θὰ γυρίζαμε τὸ μεσημέρι. Σύμφωνοι.

Φτάσαμε στὴ Δελαγράτσια ὕστερα ἀπὸ μισῆς ὥρας διαδρομὴ μὲ ταὐτοκίνητα, καὶ καθήσαμε στὸ μοναδικὸ ἐκεῖ μαγαζὶ γιὰ νὰ πάρουμε τὸν καφέ μας.

Ὕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα, τοὺς πρότεινα νὰ κάνουμε καμμιὰ βόλτα γύρω στὰ περιβόλια, γιὰ νὰ δοῦμε καλὰ τὸ χωριό. Δὲν ἤθελε κανένας, Ξεκίνησα μόνη μου, ἐνῶ πίσω μου τὰ παιδιὰ φώναζαν πῶς ὅλο νὰ γυρίζω ἤθελα σὰν ἀγριοκάτσικο, καὶ δὲν καθόμουν σ' ἕνα μέρος. Μὰ βέβαια. Δὲν πήγαινα ἐκδρομὴ γιὰ νὰ κάθουμαι στὰ καφενεῖα! Κι' ἀφοῦ οἱ ἄλλοι βαριόνταν...

Σὰν πῆγα παρακάτω βρῆκα μιὰ ἐκκλησιά, μπῆκα μέσα στὸν κῆπο της καὶ ὕστερα ἀνέβηκα στὸ κωδωνοστάσι. Τί ψηλὰ ποὺ ἦταν! Ἀπὸ κεῖ φαινόταν ὅλο τὸ χωριό. Ἀρκετὰ ὅμορφο, μὰ τὴν

ἀλήθεια! Θάλασσα ἀντίκρυ, καὶ μπαξέδες τριγύρω, καὶ ὅμορφες βίλλες σπαρμένες δῶ κὰι κεῖ. Ἐρημιὰ ὅμως. Χόρτασα τὸ θέαμα ἀπὸ κεῖ-πάνω καὶ ὕστερα κατέβηκα κάτω στὴν ἐκκλησιά. Κείνη τὴ στιγμὴ ἕνας παπᾶς ἤρθε νὰ μὲ καλοσωρίσῃ· μὲ γύρισε σ' ὅλη τὴν ἐκκλησιά, μοῦ τὰ ἐξήγησε ὅλα ὅσα ἦταν ἐκεῖ, μὲ πῆγε καὶ στὸ σπιτάκι του νὰ μὲ φιλέψει.

Σὲ λίγο τὸν χαιρετοῦσα κι' ἔφευγα.

Πῆγα στὰ παιδιὰ καὶ τοὺς διηγήθηκα τή... διαδρομή μου. Ζήλεψαν οἱ κύριοι καὶ σηκώθηκαν ἐπιτέλους ἀπὸ τὸ καφενεῖο νὰ πάνε νὰ δοῦν καὶ κεῖνοι. Ἐγὼ μὲ τὴ Ρίτα καὶ τὸ Νίκο τραβήξαμε πρὸς τὰ κάτω, νὰ βροῦμε κανένα μπαξὲ νὰ κόψουμε τριαντάφυλλα. Πραγματικὰ βρήκαμε ἕναν καὶ μπήκαμε μέσα νὰ μαζέψουμε λουλούδια. Ὁ Νίκος βαρέθηκε νὰ μᾶς ἀκολουθήσει μέχρι τέλους. Καὶ μᾶς εἶπε:

— Ἐλᾶτε τώρα νὰ φύγουμε! Οὔφ, ἐσεῖς οἱ γυναῖκες ὅλο λουλούδια θέλετε νὰ κόβετε...

Δὲν τὸν ἀκούσαμε φυσικά. Τραβήξαμε τὸ δρόμο μας. Δὲν εἴχαν περάσει δέκα λεφτὰ καὶ γυρίσαμε. Κεραμίδα! Ταὐτοκίνητα λείπανε. «Φύγανε», μᾶς εἶπαν κάτι χωριανοὶ ποὺ καθόνταν ἐκεῖ κοιτάζοντάς μας μ' ἀρκετὴ περιέργεια.

— Καὶ τώρα τί θὰ γίνῃ, Ρίτα; Νὰ πᾶμε μὲ τὰ πόδια...

— Ἀδύνατο! μᾶς ξανάπαν ἀμείλιχτοι οἱ χωριανοί. Εἶναι πάνω ἀπὸ τρεῖς ὧρες καὶ μπορεῖ νὰ χάσετε καὶ τὸ δρόμο. Τὸ μόνο ποὺ ἔχετε νὰ κάνετε, νὰ πᾶτε στὸν παπᾶ ποὺ ἔχει τὸ τηλέφωνο καὶ νὰ τηλεφωνήσετε στὴ Σύρα.

* * *

Μὲ κατεβασμένα τὰ μούτρα καὶ γεμάτες φούρκα, πήγαμε στὸ σπιτάκι τοῦ παπᾶ. Ἀπογοήτεψη. Χαλασμένο τὸ τηλέφωνο. Καθήσαμε ἀπελπισμένες σὲ μιὰν ἄκρη. Ὁ παπᾶς μὲ τὴ γλυκειὰ φυσιογνωμία του καὶ μὲ τὴν ἤρεμη φωνή του, προσπαθοῦσε νὰ μᾶς παρηγορήσῃ:

— Γιὰ τὸ Θεό, παιδιά μου, μὴ στενοχωριέστε! Ἄνθρωποι εἴμαστε, δὲ θὰ σᾶς ἀφήσουμε νὰ χαθῆτε. Θὰ καθήσετε ἐδῶ νὰ φάμε τὸ βρισκούμενο, — ἔ, δὲν ἔχουμε σπουδαῖα πράματα ἐμεῖς, ὅ,τι ἔτυχε—καὶ σὰν πέσῃ λιγάκι τὸ λιοπύρι, νὰ ξεκινήσετε. Μπορεῖ ἄλλωστε νὰ σᾶς στείλουν αὐτοκίνητο μόλις δοῦν στὴ Σύρα πῶς λείπετε...

Καλὰ τἄλεγε ὁ παπᾶς, μὰ γὼ ποὺ βιαζόμουν νὰ φύγω, γιατὶ τὸ βράδυ θὰ φεύγαμε γιὰ τὴν Ἀθήνα;

Καλά, τὴ Ρίτα δὲν τὴν ἐνοιαζε καὶ τόσο, γιατὶ ἔμενε στὴ Σύρα. Μὰ ἐγώ;

Ὡστόσο ἀποφασίσαμε νὰ φύγουμε σὲ δυὸ ὧρες τοὐλάχιστο. Ποῦ νὰ πηγαίναμε μ' αὐτὴ τὴ ζέστη καὶ νηστικές;

Στρώθηκε τὸ τραπέζι στὴν ἐντέλεια. Ὁ παπᾶς εἶχε μιὰ γριούλα ποὺ τὸν περιποιόταν κι' ἔμενε μαζί του. Πηγαινοερχόταν μέσα ὄξω, στρώνοντας τὸ τραπέζι, μὲ τὸ σιγαλὸ βῆμα της καὶ μᾶς κοίταζε μ' ἕνα ἤρεμο χαμόγελο. Δὲν ἤθελε νὰ καθήσει στὸ τραπέζι μὲ κανένα τρόπο. Ποῦ καὶ ποῦ, ὅταν ἐρχόταν γιὰ νἀλλάξει τὰ πιάτα ἢ καθόταν λίγες στιγμὲς καὶ μᾶς κοίταζε σὰ νὰ μᾶς καμάρωνε. Καιρὸ εἶχε νὰ δῇ τόσον κόσμο στὸ σπίτι ἡ καλὴ γριούλα... Καὶ εἶχε βάλει τὰ καινούργια σερβίτσια στὸ τραπέζι — πῶς ἀστράφτανε ὅλα, ἀλήθεια, πῶς μοσκομυρίζανε! μπαίνοντας στὴν πόρτα, τἄβλεπε ἀπὸ μακριὰ καὶ τὸ χαιρόταν. Μέρες εἶχα νὰ ἰδῶ ἥσυχο σπιτικὸ περιβάλλον. Μὰ καὶ ὁ παπᾶς κι' ὁ γιὸς τῆς κυρούλας, — ἕνας ἀγαθὸς χωριανός,— ἦταν πολὺ εὐχαριστημένοι.

— Ἔ, παιδιά μου, δόξα νἄχει ὁ Μεγαλοδύναμος... εἶπε χαμογελώντας ἀγαθὰ ὁ παπᾶς ὅταν καθήσαμε στὸ τραπέζι. Ποιὸς νὰ μοῦ τἄλεγε...

Ἀλήθεια, ποιὸς νὰ τοῦ τἄλεγε πῶς θἄχει τόσους μουσαφιρέους σήμερα...

Μᾶς γέμισε τὰ ποτήρια κρασί. Τὸ γεῦμα δὲν ἦταν διόλου φτωχό, — ἀντίθετα μάλιστα. Ἀπ' ὅλα μᾶς ἔφερε ὁ ἀγαθὸς παπᾶς. Ἡ στενοχώρια μας, ἐννοεῖται, ἄρχισε νὰ διαλύεται καὶ τὸ ρίξαμε στὰστεῖα. Ψάλλαμε τὸν ἀναβαλλόμενο σ' ἐκεῖνος ποὺ μᾶς ἐγκατέλειψαν καὶ προπάντων στοὺς ἀμέσως αὐτουργούς. τὴ Νέλλη καὶ τὸ Νίκο.

—Ἄχ, αὐτὴ ἡ Νέλλη, παπᾶ μου, ἔλεγε ἡ Ρίτα, νὰ ξέρατε τί ἀμαρτωλὴ ποὺ εἶναι! Ἂν ἐρχόταν νὰ σᾶς ἐξομολογηθῇ, θὰ τὴ βάζατε νὰ κάνει ὀγδόντα μετάνοιες τὴν ὥρα...

— Μπά, τόσο ἀμαρτωλὴ εἶναι;

— Παρόμοια ἐξομολόγηση δὲν θἄχατε ξανακούσει, παπᾶ μου.

—Ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάγει! εἶπε σταυροκοπούμενος ὁ παπᾶς.

— Ἄκοῦς νὰ μᾶς ἀφήσει τώρα καὶ νὰ φύγει! Κι' ἐκεῖνος ὁ Νίκος, ἀφοῦ μᾶς εἶδε πῶς μείναμε...

— Τί εἶναι αὐτὸς ὁ Νίκος; ρώτησε ὁ παπᾶς.

—Ἕνας ποὺ ὅλο καλαμπούρια ξέρει καὶ λέει, παπᾶ μου, καὶ νὰ πειράζει τὸν κόσμο. Τί ἔχουμε νὰ τοῦ ψάλλουμε!..

— Νὰ τοῦ πῆτε πῶς εἶναι μὲ δυὸ μεγάλα αὐτιά, πρόσθεσε ὁ παπᾶς καὶ κατακοκκίνησε γιὰ τό... τρομερὸ ἀστεῖο ποὺ εἶχε πεῖ.

Τὸ γεῦμα ἐξακολούθησε μὲ τὴν ἴδια εὐθυμία κι' εὐχαρίστηση. Δὲ συλλογιόμουνα πιὰ τὴν ἀγωνία μου, οὔτε τὸ δρόμο ποὺ θὰ κάναμε σὲ λίγο. Ἤμουν τόσο χαρούμενη κείνη τὴν ὥρα μέσα στὸ ἤρεμο περιβάλλον μὲ τὴ γλυκειὰ φυσιογνωμία τοῦ παπᾶ, μέσα στοὺς ἁπλοϊκοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους. Ὅλα μοσκοβολοῦσανε στοργὴ καὶ καλοσύνη.

Σὰν ἀποφάγαμε, ὁ παπᾶς μᾶς ἔσιαξε λίγο τὸ κρεβάτι νὰ κοιμηθοῦμε, λέγοντας:

— Νὰ ἡσυχάσετε λίγο, παιδιά μου, καὶ ὕστερα φεύγετε.

Πέσαμε, μὰ ποῦ νὰ μᾶς πάρει ὁ ὕπνος! Πήραμε μόνο νὰ διαβάσουμε. Ἐγὼ ἕνα περιοδικὸ καὶ ἡ Ρίτα ἕνα γράμμα μακρινάρι, ποὺ εἶχε πάρει ἀπὸ τὴ Σύρα ὅταν ξεκινοῦσαμε. Μὰ οὔτε καὶ αὐτὸ γινόταν. Κάθε τόσο βάζαμε τὰ γέλια. «Τί εἶναι αὐτὸ ποὺ πάθαμε, καλέ;» Καὶ δός του γέλια. Μᾶς εἶχαν πιάσει νευρικά.

—Ἄκοῦς ἐκεῖ νἀφήσουν δυὸ κορίτσια!

— Καὶ τί κορίτσια, τὰ καλύτερα!.. πρόσθετε μὲ περηφάνεια ἡ Ρίτα ἔχοντας ἴσως ὑπόψει τὴν ποιητική της ἀξία καὶ τὴν... καθηγητική μου ἰδιότητα.

—Ἄχ, αὐτὴ ἡ Νέλλη, αὐτὸς ὁ Νίκος!

Ἡ Ρίτα ξανάπιανε νὰ διαβάσῃ τἀτέλειωτο γράμμα της. Καὶ γὼ ἕνα ἐπιστημονικὸ ἄρθρο ἀπὸ τὴ «Νέα Ἑστία». Μὰ γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀκοῦμε ἀπὸ μέσα τὸ ροῦχαλητὸ τοῦ παπᾶ. Ξεπεταγόμαστε. «Αὐτοκίνητο!..» Μπά! ποῦ! Καινούργια γέλια. Σὲ λίγη ὥρα τὰ ἴδια. Νευρικὴ κατάσταση μᾶς εἶχε πιάσει. Ὀνειρευόμαστε διαρκῶς αὐτοκίνητο.

Ἐπιτέλους στὶς δυόμισυ τἀπομεσήμερο σηκωθήκαμε. Μᾶς ἑτοίμασε ὁ παπᾶς, ἤπιαμε τὸν καφέ μας γιὰ τελευταία φορὰ μαζί του.

—Ἔ, παιδιά μου, δὲ θὰ σᾶς ξεχάσω ποτέ. Αὐτὸ θὰ τὸ θυμᾶμαι σ' ὅλη μου τὴ ζωή...

Μᾶς ἔδωσε τὴν κάρτα του νὰ τὴν κρατήσουμε μεῖς, κι' ἀκόμα ἄλλη μιὰ γιὰ νὰ γράψουμε τὰ ὀνόματά μας, λέει. Τοῦ γράψαμε καὶ δυὸ λόγια ἀπάνω. Ὁ παπᾶς τὰ διάβασε μὲ μεγάλη συγκίνηση.

Μᾶς ξεπροβόδησε μὲ τὶς εὐχές του καὶ φύγαμε. Ἐννοεῖται, μᾶς συνόδευε ὁ γιὸς τῆς γριούλας ποὺ θὰ μᾶς πήγαινε ἀπὸ τὸ συντομώτερο δρόμο. Τί ἀνώμαλος ὅμως καὶ μὲς στὸ μεσημέρι! Ὅταν μᾶς ἔβγαινε ἡ γλῶσσα ἀπὸ τὴ ζέστη, δὲν κρατιόμαστε: «Ἄχ, Νέλλη! ἄχ, Νίκο!»

* * *

Ὅταν ἀπὸ ἕνα μεγάλο ὕψωμα τοῦ δρόμου ἀντικρύσαμε τὴ Σύρα ὄμορφη καὶ μεγαλόπρεπη—ὅπως εἶναι χτισμένη ἀμφιθεατρικῶς καὶ φαινόταν ὁλόκληρη —βάλαμε τὶς φωνές: «Ἡ Σύρα! ἡ Σύρα!» Οὔτε οἱ ναῦτες τοῦ Κολόμβου δὲ θὰ φωνάξανε μὲ τέτοια λαχτάρα: «θάλασσα!»

Κἀβαβοτσακισμένες κυριολεχτικά, φτάσαμε τἀπόγιομα στὸ Ξενοδοχεῖο, Τοὺς βρήκαμε νὰ σηκώνουνται ἀπὸ τὸν ὕπνο. Ἔ, μωρέ, τί δαιμόνια μὲ πιάσανε. Τοὺς τὰ ψάλλαμε μὲ τὸ παραπάνω!

Ὡστόσο θὰ θυμᾶμαι γιὰ πολὺν καιρὸ αὐτὴ μας τὴν περιπέτεια. Καὶ τὸν φιλόξενο παπᾶ τῆς Δελαγκράτσιας.

«Ἱερόθεος. Ἐφημέριος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἀγ. Ἰωάννου», ἔλεγε ἡ κάρτα.

ΜΑΡΙΑ ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Η ΜΙΚΡΗ ΑΝΘΟΠΩΛΙΣΣΑ

Μιὰ μικρὴ ἀανθοῦλα
Βλέπω νὰ περνάει
Πάντα πεταχτοῦλα,
Κι' ἄνθη νὰ πουλάει.

Χαρωπὴ μιλάει
Σ' ὅποιον ἀγοράζει,
Καὶ χαμογελάει
Σ' ὅποιον τὴν κοιτάζει.

Λὲς κι' ἀπ' τὴν ψυχή της
Ἡ χαρὰ δὲ λείπει,
Λὲς καὶ στὴ ζωή της
Μιὰ δὲν εἶδε λύπη.

Μὰ ὅταν πιὰ τὸ βράδυ
Ἔχει ξεπουλήσει,
Τρέχει στὸ σκοτάδι
Κάποιον νὰ παντήσῃ.

Τὸ χαμόγελό της
Ἔχει τώρα σβύσει,
Κι' ὅποιας τηνὲ ἔρει
Δὲ θὰ τὴ γνωρίσῃ...

Στὴ γωνιὰ κρυμμένη
Μιὰ φτωχὴ μητέρα
Τόρφανὸ προσμένει
Τοῦτο ἀπὸ πατέρα...

Ἡ μικροῦλα τρέχει
Σὰν τὴν ἀντικρύζει,
Καὶ τὸ πρόσωπό τες
Μὲ φιλιὰ γεμίζει.

Τὰ λεπτὰ τῆς δίνει
Καὶ μ' ἀνησυχία
Τάδερφοῦ ρωτάει
Πῶς πηγαίν' ἡ ὑγεία.

Φεύγουν λυπημένοι
Τόρφανὸ κι' ἡ χήρα,
Μὰ δὲν καταριοῦνται
Τὴν κακή τους μοῖρα...

Ἀγκάθι

Η ΚΟΥΚΛΑ

... Καὶ τρέχει ὁ νοῦς μου στὰ παλιά...

... Νά, νά, ἡ μητερούλα μου, ὄμορφη καθὼς ἤτανε, κι' ἐγὼ μικρούλα καθισμένη στὰ γόνατά της, ἀτέλειωτα νὰ τῆς λέγω, κι' ὕστερα φιλιά, φιλιὰ νὰ τῆς δίνω ἀμέτρητα. Νὰ ἡ καλή μου παραμάνα ποὺ τόσο μ' ἀγαποῦσε. Νά... ὦ δὲν τὸν γνώρισα τὸν πατέρα μου! Μόνο ἀπὸ μιὰ φωτογραφία μεγάλη, ποὺ εἴχαμε στὴ σάλα, καὶ ποὺ δείχνοντάς μου την τότε, μοῦ εἶχανε πεῖ: «εἶναι ὁ μπαμπᾶς σου, ἀλλὰ τώρα λείπει σὲ ταξίδι μακρινό, πολὺ μακρινό, καὶ θἄρθῃ ἄμα εἶναι φρόνιμο παιδάκι.» Δὲν ζήτησα περισσότερες ἐξηγήσεις, δὲν ἐνοιωθα τότε τὸν χαμὸ τοῦ πατέρα...

Νὰ τὸ περιβολάκι μας, νὰ καὶ τὸ μικρούλι μου γατάκι. Καὶ τί νἄναι ἄραγε αὐτὸ τὸ σκοτεινὸ ποὺ μοῦρχεται μπροστά μου; Ναί, θυμήθηκα. Εἶναι μιὰ κουκλίτσα ποὺ μοῦχε χαρίσει μιὰ θειά μου γιὰ τὸν καινούργιο χρόνο. Κάπιο παλιὸ οἰκογενειακὸ κειμήλιο καὶ τὸ χάρισε σὲ μένα, στὸ μόνο διάδοχο τῆς οἰκογενείας μας. Ξανθοῦλα, μὲ κάτι γαλανὰ ματάκια ποὺ ἀνοιγοκλείναν, ἀπέραντοι γαλάζιοι καθρέφτες ψυχῆς, δυὸ θάλασσες ταραγμένες, πεντάμορφες νεράϊδες. Ἕνα κόκκινο μικρούτσικο στοματάκι. Πόσα φιλάκια ἀθώας καρδούλας εἶχε πάρει τότε!

Μιὰ μέρα — μὲ τὴν περιέργεια τὴν τότε τοῦ μικροῦ, — θέλοντας νὰ δῶ τὸ περίεργο τῆς ψυχῆς της ποὺ καθρεφτιζότανε στὰ μάτια της, τὴν ἔσπασα. Καὶ τότε μπρὸς στὰ στὰ πόδια μου δὲν ἤταν τίποτ' ἄλλο παρὰ οἱ σούστες ποὺ δένανε τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια της καὶ τὸ χάρτινο κι' ἀνείδητο σωματάκι της κουρελιασμένο. Ἔψαξα μὲ μιὰ ματιά μου νὰ βρῶ ποῦ εἶναι πεταμένο τὸ κεφαλάκι της γιὰ νὰ ξανακοιτάξω τὰ μάτια. Ἤταν πεταμένο παρακάτω. Τὰ μάτια ὅμως κλειστά. Σὰ νὰ θέλανε νὰ κρυφτοῦν ὅταν ἐγὼ βρῆκα τὴν ἀλήθεια.

. . . . . .

Ἐδῶ ὁ νοῦς μου σταμάτησε, ἐδῶ σὰν κάτι περίεργο νὰ τὸν ἔκοψε. Καὶ σκέπτομαι ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια ποὺχουν περάσει, πόσες τέτοιες ψεύτικες ψυχὲς ἀντάμωσα στὴ ζωή μου!

(Παράφραση) *Μυριέλλα*

Η ΠΑΓΙΔΑ

Μιὰ μέρα ἔψαχνα νὰ βρῶ ἕνα βιβλίο, ποὺ μοῦ εἶχε δώσει ὁ παππούς μου γιὰ νὰ διαβάσω 'Α-φοῦ ἔκανα ἄνω-κάτω τὸ σπίτι, τέλος τὸ βρῆκα μέσα σ' ἕνα σεντούκι, τυλιγμένο σὲ μιὰ ἐφημερίδα, καὶ τότε πήδησα ἀπ' τὴ χαρά μου. Χρυσό μου βιβλιαράκι! Τόσφιξα στὴν ἀγκαλιά μου καὶ τὸ φίλησα. Ἔπειτα ἔβαλα μέσ' στὸ σεντούκι τἄλλα πράγματα κι' ἄρχισα νὰ τὰ φυλλομετρῶ. Τί νὰ δῶ ὅμως; σχεδὸν ὅλα τὰ φύλλα του ἤταν φαγωμένα γύρω-γύρω. Τότε κατάλαβα ὅτι κάποιο ποντικάκι θὰ μπῆκε στὸ σεντούκι καὶ τὄκανε ἔτσι μὲ τὰ δόντια του. Αἰσθάνθηκα μιὰ λύπη γιὰ τὸ βιβλιαράκι μου ποὺ τὸ εἶχα γιὰ νὰ θυμοῦμαι τὸν συχωρεμένο τὸν παποῦ μου, κι' ἀπάνω στὴ λύπη μου, βρῆκα τρόπο νὰ συλλόβω ζωντανὸ τὸ ποντικάκι καὶ νὰ τὸ ἐκδικηθῶ: Μέσα στὴν ἀποθήκη μας ἤταν μιὰ παγίδα. Τὴν παίρνω, τῆς βάζω μέσα λίγο τυρὶ καὶ τὴ στήνω πίσω ἀπ' τὸ βαλιοσέντουκο. Τὴν ἄλλη μέρα, ὅταν ξύπνησα ἄκουσα ἕναν κρότο. Τρέχω ἀμέσως καὶ βλέπω τὸ ποντικάκι, ποὺ γύριζε πέρα-δῶθε μέσ' στὴν παγίδα καὶ προσπαθοῦσε νὰ φύγῃ ἀπ' τὴ φυλακή του. Μπῆκε βέβαια νὰ φάῃ τὸ τυρὶ ποὺ τοῦ εἶχα καὶ πιάστηκε. Φωνάζω τότε τὴν ψιψίνα γιὰ νὰ τὸ τιμωρήσω, καὶ μόλις ἄνοιξα τὴ φάκα, ἡ γάτα τὄκανε μιὰ μπουκιά. Ὕστερα σκέφθηκα πόσο σκληρὴ ἤταν ἡ ἐκδίκησή μου. Ἀλλὰ ἤταν ἀργὰ πιά...

Μικρὸς Καλλιτέχνης

ΜΥΤΙΛΗΝΙΟΙ ΒΑΡΚΑΡΗΔΕΣ

Μέσ' σταφορισμένα κύματα πετοῦν οἱ βάρκες σὰν πουλιά, νὰ πόνε στὸ βαπόρι. Καὶ τὸ βαπόρι εἶναι ἀραγμένο μακρυά. Ἡ δυνατὴ νοτιὰ δὲν τἄφήνει νὰ ράξῃ πιὸ κοντά, γιατὶ θὰ βρῇ τὴν ξέρα.

Μὰ οἱ Μυτιληνιοὶ βαρκάρηδες δὲ φοβοῦνται τὴ νοτιά· δὲ φοβοῦνται τὴ θάλασσα μὲ τὰ πελώρια ἀφρισμένα κύματα. Ξέρουν πῶς ἡ δουλειά τους εἶναι νὰ πᾶνε στὸ βαπόρι νὰ πόρουν ἐπιβάτες.

Μὲ τίποτα δὲν τρομάζουν τ' ἀνδρεῖα παλληκάρια. Σὲ κάθε βάρκα τέσσερις μπαίνουν στὰ κουπιὰ κι' ἕνας στὸ τιμόνι. Κάνουν τὸ σταυρό τους καὶ ξεκινοῦν. Κι' οἱ βάρκες τους πετοῦν ψηλά, θαρρεῖς πῶς δὲν ἀγγίζουν τὸ νερό. Μόνο μὲ τὴ φανέλλα τους, μὲ τὰ γυμνά, γερά τους μπράτσα, μὲ τὰ ἡλιοκαμένα τους πρόσωπα, μοιάζουν μὲ μπρονζτίνα ἀγάλματα, μοιάζουν μὲ τοὺς ἀρχαίους ἥρωες ποὺ ὕμνησαν οἱ ποιητές.

Μὴ φοβηθῆτε, ἐπιβάτες! Μὲ θάρρος μπῆτε μέσα στὶς βάρκες τῆς μυτιληνιές. Τὴν ξέρουν τὴ δουλειά τους τὰ παιδιά.

Γειὰ καὶ χαρὰ σας, ἀνδρειωμένα παλληκάρια! Γειὰ καὶ χαρὰ σας, Μυτιληνιοὶ βαρκάρηδες!

Ἀφρισμένο Κῦμα

— ΝΥΧΤΙΑ

Μιὰ καταχνιὰ χλωμή, γεμάτη μυστήριο, σκεπάζει σὰν ἕνα ἁπαλὸ πέπλο τὴ φύση.

Εἶναι νύχτα. Τὰ πουλιὰ κούρνιασαν πιά, τὰ λουλούδια ἔγειραν τὸ λεπτὸ κεφαλάκι τους γιὰ νὰ κοιμηθοῦν. Γοργὰ σύννεφα τρέχουν κοπιαστὰ σὰν ἄγρια ζῶα, καὶ κάπου-κάπου τὸ φεγγάρι ξεπροβάλλει τὸ στρογγυλὸ γελαστὸ πρόσωπό του καὶ πάλι ἀμέσως τὸ κρύβει.

Μὲ τὸ κεφάλι ἀκουμπισμένο στὸ χέρι μου, δίπλα στὸ παράθυρο, παρακολουθῶ μ' ἐυχαρίστηση τὶς διάφορες σκηνὲς ποὺ γίνονται. Ἐξω... Ἡ μονότονη φωνὴ τοῦ γκιώνη σκίζει σὰν μαχαιριὰ τὴν σιγαλιὰ τῆς νύκτας, οἱ σκιὲς τῶν δένδρων ἀλλάζουν σχῆμα παίρνοντας φανταστικὲς μορφές.

Σὲ λίγο τὰ σύννεφα φεύγουν καὶ τὸ φεγγάρι προβάλλει δίνοντας ζωὴ στὴν κοιμισμένη φύση.

Μέσα στοὺς θάμνους, τὸ ἀηδόνι τονίζει τοὺς ὡραίους κι' ἐξωτικοὺς του σκοπούς. Πιὸ πέρα οἱ γρύλλοι ἐνώνουν τὸ παρατεταμένο κρί-κρί τους μὲ τὶς διάφορες στροφὲς τοῦ πουλιοῦ, σὰν νὰ θέλουν νὰ τὸ βοηθήσουν. Ἔν' ἁπαλὸ ἀεράκι φυσάει ρυτιδώνοντας τὰ νερὰ τοῦ μικροῦ ρυακιοῦ, ποὺ κυλᾶ φειδωτὸ ἀνάμεσα στὰ καλάμια μὲ τὸ κρυστάλλινο κελάρυσμά του, ἐνῶ ἡ καλαμιὲς κυρτώνουν τὶς εὐλύγιστες καὶ ὁλοπράσινες κορφές τους καὶ κρατοῦν τὸ χρόνο ὅλων αὐτῶν τῶν τραγουδιῶν...

Ματωμένη Δόξα

ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Α'

Μιὰ φορά, ὁ Αὐτοκράτορας τῆς Ρωσσίας Ἀλέξανδρος ὁ Α', περιοδεύοντας στὸ Κράτος του, ἔφτασε σ' ἕνα σταθμὸ καὶ ζήτησε τσαί. Σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς σάλας, εἶδ' ἕνα τραπεζάκι, ὅπου ἤταν τοποθετημένο ἕνα Εὐαγγέλιο.

— Τίνος εἶναι αὐτὸ τὸ βιβλίο; ρώτησε τὸ σταθμάρχη.

— Δικό μου, Μεγαλειότατε! ἀπάντησε ὁ σταθμάρχης.

— Καὶ τὸ διαβάζετε συχνά;

Ὁ σταθμάρχης ἤξερε ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἤταν ἄνθρωπος μὲ πολλὴ πίστη κι' εὐσέβεια, καὶ γιὰ τὰ τὸν εὐχαριστήσει ἀπάντησε:

— Κάθε μέρα, Μεγαλειότατε.

— Εὖγε σας! εἶπε ὁ αὐτοκράτορας. Ζητεῖτε τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ συναντήσετε καὶ στὴ γῆ τὴν εὐτυχία. Καὶ ὡς ποῦ ἔχετε διαβάσει ὡς τώρα;

— Τώρα διαβάζω τὸ κατὰ Ματθαῖον, Μεγαλειότατε.

Μόλις ὁ σταθμάρχης βγῆκε ἔξω, ὁ αὐτοκράτορας πῆρε τὸ βιβλίο καὶ ἔβαλε μέσα στὶς τελευταῖες σελίδες τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου ἕνα χαρτονόμισμα τῶν πεντακοσίων ρουβλίων.

Μετὰ κάμποσον καιρό, ὁ αὐτοκράτορας ταξιδεύοντας πέρασε ἀπὸ τὸν ἴδιο σταθμὸ κι' εἶδε τὸ Εὐαγγέλιο στὴν ἴδια θέση. Ρώτησε ἀμέσως τὸ σταθμάρχη πῶς προχωρεῖ ἡ ἀνάγνωση τοῦ Εὐαγγελίου.

— Τώρα διαβάζω τὸ κατὰ Λουκᾶν, ἀπάντησε ἐκεῖνος.

— Αὐτὸ θὰ τὸ δοῦμε, λέει τότε ὁ αὐτοκράτορας.

Ἀνοίγει τὸ Εὐαγγέλιο καὶ βλέπει πῶς τὸ πεντακοσάρικο ἤταν ἀθικτο στὴ θέση του.

— Τὸ νὰ ψεύδεται κανείς, εἶπε τότε ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Α', εἶναι μεγάλη ἁμαρτία. Ἐπειδὴ δὲν ζητοῦσες τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πέρασαν καὶ τ' ἀγαθὰ τῆς γῆς μπροστά σου, χωρὶς νὰ σταματήσουν. Ἂς σοῦ γίνει αὐτὸ μάθημα.

Κι' ἔδωσε διαταγὴ νὰ μοιράσουν τὰ χρήματα στοὺς πιὸ φτωχοὺς τοῦ τόπου.

Βίσμαρκ

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Διηγοῦνται μπροστά στὸ Γιῶργο, ὅτι ἐναυάγησε ἕνα πλοῖο μὲ μηχανὴ πεντακοσίων ἵππων.

Κι' ὁ Γιῶργος μὲ συγκίνηση:

— Τὰ κακόμοιρα τ' ἄλογα!

Πνίγηκαν ὅλα;

Ἀνυπόγραφος

***

Ὁ κύριος στέλνει τὸν Κουφιοκεφαλάκη νὰ πάρει δυὸ βρεδυνὲς ἐφημερίδες.

Κι' ὁ Κουφιοκεφαλάκης γυρίζει μὲ δυὸ «Βραδυνές»!

Ἐσπεράντο

***

Ὁ Τοτός. — Χτὲς εἶδα τὸν ἀδερφό σου στὸ Ζάππειο, ἀλλὰ δὲ μὲ εἶδε.

Ὁ Κουφιοκεφαλάκης. — Ναί, μοῦ τόπε.

Τρομερὸς

ΠΩΣ ΘΑ ΠΕΡΑΣΕΤΕ ΠΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΑ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΑΣ;

Εἶναι ἁπλούστατο: Θὰ προμηθευθῆτε ὅσους περισσότερους μπορεῖτε

ΤΟΜΟΥΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,,

καὶ θὰ τοὺς πάρετε μαζί σας στὸ ταξίδι, στὴν ἐξοχή, ὅπου θὰ πᾶτε, — ἄλλα κι' ὅπου θὰ μείνετε, — γιὰ νὰ περάσετε τὶς Διακοπές.

Κι' ἕνας μόνος Τόμος τῆς Β' Περιόδου ἀρκεῖ, μὲ τὶς 400 του σελίδες, μὲ τὰ τρία ἢ τέσσερα μυθιστορήματά του καὶ μὲ τὰ τόσα ἄλλα ποὺ περιέχει.

Τιμοκατάλογος δημοσιεύεται στὰ φυλλάδια συχνά. Συμβουλευθῆτε τον καὶ κάμετε ἐγκαίρως τὴν προμήθειά σας, ἂν θέλετε νὰ περάσετε

ΤΟ ΠΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ!

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου τὴν 10 Ἰουνίου 1929

ΣΤΟ σημερινὸ φυλλάδιο παθαίνει ὁ καϋμένος ὁ Σολομὼν Χάγερομιθ, κι' ἀπὸ τὸ ἀρχόμενο, καθὼς εἴπαμε, ἀρχίζει ὁ *Πετοιρῖκος* — Δανιὴλ Ἔσοετ μὲ τἀληθινό του ὄνομα, — *μυθιστόρημα τοῦ περίφημου Γάλλου* συγγραφέα Ἀλφόνσου Ντωντέ, ὁποῦ διηγεῖται περιστατικὰ τῆς Ἰδιας του παιδικῆς καὶ νεανικῆς ζωῆς. Εἶναι ἔργο μὲ πολὺ μεγάλη ἀξία ὁ *Πετοιρῖκος*, ἔργο ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ἔχουν μείνει κλασσικά, ἀθάνατο. Δὲν ξέρω πόσοι ἀπὸ τοὺς φίλους μου εἶναι ἀκόμα σὲ θέση νὰ τὸν καταλάβουν. Ὅσοι ὅμως θὰ τὸν καταλάβουν, αὐτοὶ καὶ θὰ τὸν ἀρέσουν πολύ, θὰ τὸν αἰσθανθοῦν βαθιά, θὰ συγκινηθοῦν δυνατά. Γιατὶ προπάντων συγκίνηση δίνει ὁ *Πετοιρῖκος*. Ἔπειτα δείχνει τὴ ζωὴ μὲ τὶς σκληρές της ἀπογοητεύσεις καὶ διδάσκει τὸ νόημα ἀναγνώστη νὰ μὴν κάνῃ μεγάλα ὄνειρα, γιὰ νὰ μὴν ἀπογοητεύεται τόσο πολύ...

Ἐπιτρέπεται, *Εὐστράτιε Παξινέ*, νὰ ὁμοιοκαταληκτῇ κι' διάκερη ἡ λέξη, ὅταν ἡ ὁμόηχή της ἔχῃ ἄλλη σημασία Τὸ *ἡ Τύχη*, π. χ., μὲ τὸ *νὰ τύχῃ* ἢ μὲ τὸ *οἱ τοῖχοι*. Ἔτσι καὶ στὸ σημερινὸ ποιημάτακι τοῦ *Ἀρκαδιοῦ* («Ἡ μικρὴ Ἀνθοπώλισσα») ἔχουμε *λύπη* μὲ *λείπει*. Ἐπίσης στὸ γαλλικὸ Metagramme τοῦ προηγ. φυλλαδίου ἔχουμε sombre μὲ sombre. Ἀλλὰ κι' ἐδῶ τὸ ἕνα εἶναι ἐπίθετο (σκοτεινός) καὶ τὸ ἄλλο ρῆμα (sombrer = βουλιάζω, νἀναγῶ). Ἐννοεῖται ὅτι αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἱ ὁμοιοκαταληξίες εἶναι ὁἱ πλουσιότερες κι' ὡραιότερες.

Ὁ *Θέσπις* μοῦ γράφει: «Ἔχω διαβάσει κι' ἀριστουργήματα ποὺ μὲ συγκινήσανε πολύ. Ἀλλὰ τὴν ἐντύπωση ποὺ μοῦ ἔδωσε ἡ Κυριακή σου, δὲν μοῦ τὴ δώσανε. Ἴσως τὰ σπουδαῖα ἔργα νἀποιάζουν μὲ τελειότητα μία ἡ Κυριακή σου εἶναι παντγύρι· ἡ καλύτερα, εἶναι μιὰ γιορτὴ σπιτική, οἰκογενειακή. Αὐτὸ τὸ κάνει τῆς τὸ γοητευτικό· μὲ κάνει νὰ τὴν ἀγαπῶ τόσο πολύ... Ὅσο γιὰ τὸ ἀστεῖο ποὺ σοῦ ἔστειλα, ἔχεις δίκιο, δὲν ἤταν γιὰ τὴν Κυριακή σου. Δὲν τὸ σκέφθηκα ὅμως ὅταν σοῦ τὄστελνα, γιατὶ τἄκουσα ἀπὸ τόν... Γυμνασιάρχη μας ὅταν πήγαινα σχολεῖο». — Αὐτὸ δὲν μοῦ φαίνεται καὶ τόσο παράξενο. Ὁ Γυμνασιάρχης, στὰ παιδιὰ τῆς Δ', μπορεῖ νὰ διηγηθῇ κι' ἕνα τέτοιο ἀνέκδοτο. Ἐγὼ ὅμως ἔχω στὸ σχολειό μου καὶ μικρότερα παιδιά, κι' οἱ τάξεις μου δὲν εἶναι χωρισμένες μὲ τοίχους: Ὅ,τι πῶ, τἀκοῦνε ὅλοι, μεγάλοι καὶ μικροί. Γι' αὐτὸ ἐγὼ μπορεῖ νὰ θεωρήσω ἀκατάλληλο ἓν' ἀνέκδοτο, ποὺ τὸ διηγήθηκε στὸ σχολειὸ ἕνας Γυμνασιάρχης. — Συγχαρητήρια γιὰ τοὺς βαθμοὺς στὸ Πολυτεχνεῖο. Πολὺ καλά!

Δὲν ξέρω, *Σγουρόμαλλη*, τί θἄλεγαν οἱ εἰδικοὶ τεχνοκρίτες μοῦ φαίνεται ὅμως πῶς δὲν ἀντίκειται στοὺς κανόνες τοῦ τριολέτου ἡ καινοτομία σου, τὸ κάνει μάλιστα ὡραιότερο: ὅταν δηλαδὴ ὁ ἐπαναλαμβανόμενος ὁποχρεωτικὰ στίχος ἔχῃ τὶς ἴδιες ἀκριβῶς λέξεις, ἀλλὰ μὲ ἄλλη στίξη καὶ μὲ ἄλλο νόημα ἀπὸ τὴν πρώτη φορά. Γιὰ τὸ κομμάτι ποὺ μὲ ρωτᾶς, δὲν θυμοῦμαι τώρα οὔτε εἶναι εὔκολο νὰ ψάξω. Κανένα ὅμως δικό σου δὲν ἀπερρίφθη, ὥστε ἂν δὲν χάθηκε, — ποὺ κι' αὐτὸ δὲν τὸ πιστεύω, — θἄναι στὸ σωρὸ καὶ θὰ περιμένῃ τὴ σειρά του.

Νὰ καὶ ἡ *Ἰανή*, ποὺ ἀπὸ τεμπελιά, — δὲν μοῦ ἔγραφε τόσον καιρό. Ἀλλὰ μιὰ μέρα, ποὺ μαζὶ μὲ ἄλλα περιοδικά, τῆς ἔστειλαν καὶ τρία φυλλάδια δικά μου, καὶ τὰ διάβασε, καὶ σύγκρινε τὴν ὅλη τους μὲ τὴν ὅλη τῶν ἄλλων περιοδικῶν, τόσο ἐνθουσιάσθηκε, ὥστε δὲν μπόρεσε νὰ βαστάξῃ. Καὶ κατανικώντας τὴν τεμπελιά της, — μὲ τὸν ἐνθουσιασμό, — κάθησε καὶ μοῦ ἔγραψε ἕνα τόσο μεγάλο κι' ὡραῖο γράμμα, ποὺ... μ' ἐνθουσίασε καὶ μένα! Σημειώστε ὅτι ἡ φίλη μου βρίσκεται στὴν Ἐλβετία. Ἐκεῖ σχετίζεται μὲ νέους καὶ νέες ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς, ποὺ γιὰ τὴν Ἑλλάδα εἶχαν τὴν ἰδέα πῶς εἶν' ἕνας τόπος μεσοβάρβαρος. Ὅταν ὅμως ἡ *Ἰανή* τοὺς ἔδειξε καὶ τοὺς ἐξήγησε τὰ φυλλάδιά μου, πείσθηκαν ὅλοι πῶς βέβαια μπορεῖ νὰ εἶναι βάρβαρος ἕνας τόπος ποὺ ἔχει τέτοιο περιοδικὸ γιὰ παιδιά. — Στὴν ἐρώτησή της τώρα ἀπαντῶ: *Ἐξέλιξη* καὶ *πρόοδος* εἶναι τὸ ἴδιο πράγμα, ἔχουν ὅμως μιὰ λεπτὴ διαφορά: Ἡ *πρόοδος* εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς *ἐξέλιξης*. Ἔπειτα, ἡ ἐξέλιξη εἶναι κάτι πιὸ γοργὸ καὶ πιὸ κανονικὸ ἀπὸ τὴν πρόοδο, ποὺ ἔρχεται ἀργότερα ἢ καὶ μὲ διακυμάνσεις. Γι' αὐτὸ χωρίζουμε συχνὰ τὶς δυὸ ἔννοιες καὶ λέμε γιὰ ἕνα πρᾶγμα, γενικώτερα, πῶς ἐξελίσσεται, ἀντὶ νὰ ποῦμε, εἰδικώτερα, πῶς προοδεύει. Τὸ ζήτημα βέβαια ἤθελε περισσότερη ἀνάπτυξη γιὰ νὰ κατανοηθῇ, ἀλλὰ δὲν ἔχω ἐδῶ τόπο.

Τὸ «Πένταθλον», *Μελαγχολικὴ Ὑπαρξις*, εἶναι ἕνας μεγάλος διαγωνισμός, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ προκηρύχθηκε πέρυσι καὶ ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε μικροὺς, διαφόρων εἰδῶν. Φέτος θὰ ὁμαδιευθοῦν τἀποτελέσματα καὶ τότε θὰ ἰδῆς τί ἀκριβῶς εἶναι, γιατὶ δὲν μπορῶ βέβαια νὰ σοῦ πῶ ἐδῶ περισσότερα. Ὁ «Χωριστὸς στίχος» στὶς Μικρὲς Ἀγγελίες, μπορεῖ νὰ εἶναι μιὰ ὁλόκληρη ἀράδα, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ μιὰ ἢ δυὸ μόνο λέξεις. Παραδείγματος χάρη: «Ψηφίσατε ὅλοι τὸ ὡραῖο ἐνενδιώνυμο

Χ α ρ ὰ

καὶ δὲν θὰ μετανοιώσετε, γιατὶ θὰ βραβευθῇ». Σ' αὐτὴ τὴ Μ. Ἀγγελία ἡ λέξη «Χαρὰ» ἀποτελεῖ ἕνα χωριστὸ στίχο, ποὺ στοιχίζει δρ.3.

Τὸ ξέρω, *Μικρὲ Καλλιτέχνη*, ὅτι ὑπάρχουν εἰδικὰ περιοδικὰ γιὰ τὴν ἀθλητικὴ κίνηση, κι' ὅτι τὴν παρακολουθοῦν κι' ὅλες σχεδὸν οἱ ἐφημερίδες. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν θὰ ἐμπόδιζε, ἂν ἔβρισκα τὸν κατάλληλο συνεργάτη, νὰ βάζω γι' αὐτὴν κι' ἐγώ, γιατὶ θἄταν κάτι ἀλλοιώτικο, δικό μου. Μήπως καὶ γιὰ τὰ Γραμματόσημα δὲν ὑπάρχουν εἰδικὰ περιοδικά; Μήπως κι' οἱ ἐφημερίδες ἀκόμα δὲν ὁμοσιεύουν διηγήματα, μυθιστορήματα, χρονογραφήματα, ἀσκήσεις, ἀστεῖα κτλ; Ἀλλὰ τὰ δικά μου εἶναι *ἄλλα*. Ἔτσι θἄταν ἄλλη κι' ἡ ἀθλητικὴ στήλη... ἂν ἔβρισκα τὸν κατάλληλο γιὰ νὰ τὴ γράφῃ...

Ὡραίας Ἐπιστολὰς μοῦ ἔστειλαν αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα κι' οἱ ἑξῆς: *Ἄγγελος Καλωσύνης, Ἀστραπόβροντο, Τρελοκόριτσο, Φαύστα. Ἔνδοξος Σουλιώτης, Μιμὴ Μπλυέτ, Εὐτέρπη, Λαγωνικό, Ἐλπό, Κρινάκι, Ἀστὴρ τῆς Ἄνδρου, Ἰφικράτης, Οὐράνιον Τόξον, Γιάννης Δωδώνης, Γαλασίνα, Πεπρωμένον, Παιδὶ τῆς Σαλονίκης, Νεράϊδα τοῦ Γιαλοῦ, Κρυφὴ Ἀγάπη, Κόμης Δράκουλας, Ἁρμονία, Τσιμπούρι, καὶ Πωγωνᾶτος.* — Θὰ τοὺς ἀπαντήσω, ἐλπίζω, στὸ ἐρχόμενο.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Οὐδὲν ψευδώνυμον ἐγκρίνεται ἢ ἄνευ νεοῦται, ἂν δὲν συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ διπλάματος δρ. 10. — Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀνανεούμενα ἰσχύουν μέχρι τῆς 30 Νοεμβρίου 1929. Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α, ἀνήκουν εἰς ἀγόρια· καὶ ὅσα ἀπὸ Κ, εἰς κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Κόμης τῶν Παρισίων, ἀ. (...). Ναπολιτάνα, κ. (ΖΑ). Ἁρμονία, κ. (ΖΑ). Μοῦτσος, ἀ. (ΠΝ). Πρωτεύς, ἀ. (;;).

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: *Ὑάκινθον* (χαῖρω ποὺ ἔγινες καλά· νὰ μοῦ φιλήσῃς τἀδελφάκια· τὸ γράμμα σου μ' εὐχαρίστησε ξεχωριστά) *Ἀετὸν τῶν Θαλασσῶν* (εὐχαριστῶ, ἀλλὰ δὲν ἔλαβα ἀκόμη τίποτα· τὸ ἐστειλες ταχυδρομικῶς;; *Κάστρο τοῦ Μυστρᾶ* (αὐτὸ ποὺ μοῦ γράφεις, δὲν μπορῶ νὰ τὸ κρίνω, γιατὶ οὔτε ἐκεῖ ἤμουν, οὔτε τὸ παιδὶ ξέρω· ὁποθέσεις μόνο θὰ ἔκανα, ποὺ δὲν θὰ εἶχαν καμμιὰ ἀξία· ἕνα μόνο ξέρω: ὅτι τίποτα ὑπερφυσικὸ δὲν συνέβη, γιατὶ τέτοια δὲν συμβαίνουν ποτέ·) *Ἀμεριναπόπουλο* (μετὰ χαρᾶς! νὰ μοῦ γράφῃς ὅσο συχνὰ θέλεις·) *Μαγιολούλουδο* (γιὰ τὸ ξεσπάθωμα σ' εὐχαριστῶ· σοῦ ἔστειλα πρῶτα 7 τετράδια καὶ κατόπι ἄλλα 40· πολὺ ὡραῖο τὸ γράμμα σου!) *Δραμαίαν* (ἀντὶ τῆς Ἀγγελίας, ποὺ δὲν μποροῦσα νὰ τὴ δημοσιεύσω, ἔστειλα 13 τετράδια· πολὺ σωστὰ κι' ὡραῖα αὐτὰ ποὺ γράφεις στὸ γράμμα σου τῆς 15 Μαΐου·) *Μιτσουκὸ* (μ' ἐνοχλεῖς; τί λές! γράφε μου ὅσο συχνὰ θέλεις· θὰ σὲ ἀκούω, θὰ καταλάβῃ κανένας τί σημαίνει;) *Σενιτεμένο Πολιτάκι* (δὲν ξέρω, γιατὶ δὲν φυλάω ἐφημερίδες· μπορεῖς ὅμως νἀποταθῇς στὸ ἴδιο τὸ «Ἔθνος» ζητώντας αὐτὸ τὸ φύλλο· θὰ τὸ βρῇς καὶ θὰ σοῦ τὸ στείλουν·) *Σβούραν* (ἔλαβα, εὐχαριστῶ·) *Λούλαν Φράγκου* (ἔλαβα, εὐχαριστῶ·) *Αἴολον, Πανταχοῦ Παρών, Τρελὸ Ἰδανικό, Θέλμαν* κτλ. κτλ.

Νεράϊδαν τῆς Σκιάρου, Ἱππότην τῶν Κύκνων, Καίτην Ι. Ν., Τρικκαλινόν, Δακρυσμένην Ματιάν, Ταρζὰν (ἔστειλα).

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν *9 Ἰουνίου*, στὸ ἐρχόμενο.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

Οἱ συνδρομηταί μου, ὅταν λήγῃ ἡ συνδρομή των, νὰ τὴν ἀνανεώνουν ἀμέσως, χωρὶς νὰ μὲ ὑποβάλλουν εἰς τὸν κόπον καὶ τὸ ἔξοδον νὰ τὸ ὑπενθυμίζω στὸν καθένα ἰδιαιτέρως. Ἡ ἔγκαιρη ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς εἶναι τὸ πρώτιστον χρέος τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 244ου Διαγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 15 Αὐγούστου.

407. Δεξίγριφος

Στὴν ἀρχὴ μιὰ πρόθεση,
Σύμφωνο στὸ τέλος·
Νά, στὴν οἰκογένεια
τοῦ Αἰγαίου μέλος!

Πριγκίπισσα Λολέτα

408. Στοιχειόγριφος

Τί μὲ κοιτᾶς σὰ χάχας;
Δὲ μὲ θυμᾶσαι, ἀλήθεια;
Ζῶο ποὺ μάναφέρουν
Τ' ἀρχαῖα . . . παραμύθια.
Θὰ κόψῃς τὸ λαιμό μου;
Σπουδαία ἡ ἀπειλή!
Μὰ τότε θὰ μὲ κάμῃς
Ἀρπαχτικὸ πουλί!

Κατεργαράκος

409. Μεταγραμματισμὸς - Τονόγριφος

Διές! τὴ χαίτη λίγο ἀλλάζει,
Τὴν οὐρὰ πιὸ κάτω βάζει
Καὶ μιὰ πόλη στὴ Γαλλία
Παρουσιάζει μ' εὐκολία·

Ὀδυσσεὺς Ἀνδρούτσος

410. Μωσαϊκὸν

Ἵππος, ἔλαφος, ἀμνάς,
Καὶ θώς, κάμηλος, δορκάς,
Ἀπὸ ἕνα των δανείζουν
Κι' ἄλλο, ἄγριο, σχηματίζουν.

Πορφυρογέννητη

411. Ἐσχάρα

* * * * * * * Ὀριζοντίως ἄνω,
* * * θρυλικὸς βασιλεὺς
* * * τῶν Ἀθηνῶν κάτω,
* * * * * * * θεᾶ. Καθέτως δε-
* ξιά, θεότητες συν-
* οδεύουσαι τὸν Ἥ-
* λιον ἀριστερά, πρό-
σωπον τῆς Π. Διαθήκης, καὶ εἰς τὸ μέσον βασιλεὺς τῆς Περσίας.

Εὐτυχία Κυζικηνοῦ

412 - 416 Μαγικὸν Γράμμα

Τῇ ἀνταλλαγῇ ἑνὸς γράμματος ἑκάστης τῶν κάτωθι λέξεων δι' ἑνὸς ἄλλου, κάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:

χαρά, αἱμά, μηρός, Ἥρα, εὐρύς.

Ἀχιλλεὺς

417-418. Μεταμορφώσεις

1.—Ἡ *Φύσις* διὰ 10 μεταμορφώσεων νὰ γίνῃ *Κόσμος*.

2.—Ὁ *χάρτης* διὰ 10 μεταμορφώσεων νὰ γίνῃ *γραφίς*.

Σημ.—Τὰ διπλὰ σύμφωνα εἰμποροῦν νὰ θεωρῶνται καὶ ὡς ἕν. Μὲ τὴν ἀλλαγήν, ἢ τὴν ἀφαίρεσιν ἢ τὴν προσθήκην ἑνὸς γράφοντος, εἰμπορεῖ νὰλλάξῃ συγχρόνως καὶ ὁ τόνος τῆς λέξεως.

Τσεύχτρα

419. Ἀκροστιχὶς ἐξ Ἀντιθέτων

Νὰ εὑρεθοῦν ἀντίθετα τῶν κάτωθι λέξεων τοιαῦτα, ὥστε τὰ ἀρχικὰ των νὰ ἀποτελοῦν Ρωμαῖον ὕπατον:

εὐφυής, μεσημβρία, στερεόν, ἀορθμός, ἄθλιος, ὀλιγήρ.

Χρυσαλλὶς

420. Φωνηεντόλιπον

* - λκς - στ - νμζλ - χρτ

Πάνθεια Ἀβραδάτου

421. Γρῖφος

Ε Ε ο
Ε Ε ο ο
ΕΕΕΕ ο ποῦ ο λα
Ε Ε ο ο
Ε Ε ο
πλα

Ἄρτεμις

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

422. Λεξιθηρία

Δύο κοινόταται γαλλικαὶ λέξεις, ἄκρως ἀντίθετοι, κι' αἱ δύο ἀντίστοιχοί των ἑλληνικαί, παρουσιάζουν παράδοξον ἀντίθεσιν ἀρχικῶν: τὸ μὲν ἀρχικὸν δηλαδὴ τῆς πρώτης, εἰς τὴν γαλλικήν, εἶναι εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχικὸν τῆς *δευτέρας*· τὸ δὲ ἀρχικὸν τῆς δευτέρας, εἰς τὴν γαλλικήν, εἶναι εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχικὸν τῆς πρώτης.

Πιτσιρίκος τοῦ Ἀγρινίου

423. Vieux Rébus

pir vent d' venir
1 vient 1

Ἄγνωστη

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πν. Ἀσκησ. τ. φύλ. 12 καὶ 13

170. Γαλήνη (γαλῆ, νί.)—171. Ἰσπανία (ι, Σπᾶ, νΐ, α.)— 172. Αἰών-χιών. — 173. Ἡφαιστίων-ἡφαίστειον.—174.

ΠΡΙΑΜΟΣ
Ρ Σ Ο Τ
ΙΣΠΑΝΙΑ
Α Α Α Μ
ΜΟΝΑΧΟΝ
Ο Ι Ο Ο
ΣΤΑΜΝΟΣ

175. ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ (ροιά, ἄκαρι, κρύος, Λάϊος, ἐλαία, Ἰκαρία, Ὀσκάφ, Σείριος). — 176-180. Ἡ συλλαβὴ *ΜΗ*: ΜΗλος, ΟΜΗρος, ΑρχιΜΗδης, βασιλοΜΗτωρ, ΔεκαοκτάΜΗνον.—181. ΝΑΘΑΝΕΚΑΒΗ (ΝΕρων, ΑΚτιον, ΘΑσος, ΑΒραάμ, ΝΗρεύς.),— 182. Ὅποιος φυλάει τὰ ροῦχα του ἔχει τὰ μισά.— 183. *Ἀρχεσθαι μαθών, ἄρχειν ἐπιστήσει.* (Ἀρχαῖς, θέμα, θὼν ἀρχή, ν' ἐπὶ στι, σύ,) — 184.

185. PLUME
LUNE
UNE
ME
Corbeau (cor, beau).
E

186. Ἀντίοχος (ἀντί, ὤχ, ὁς). 187. Ἰσπανία-σπανία. — 188. Ἴνα-ναί. — 189. Τὸ στόμα καὶ ἡ γλῶσσα.—190.

ΚΥΑΝΟΣ
ΥΑΛΟΣ
ΑΛΜΗ
ΝΩΗ
ΟΣ
Σ

191. *Ἡ τιμὴ τιμὴ δὲν ἔχει.* (Ἡ ἀνάγνωση κατὰ στίχον ἐκ τῶν κάτω βουστροφηδόν.) — 192-196. Διὰ τοῦ Ο: *φανός, κράζω, λάρος, φάρος, παρᾶς.* — 197. ΡΟΔΟΠΗ - ΑΡΑΡΑΤ - ΚΑΡΔΙΑ (ΡΑΚίνας, Ὀ,ΡΑτιος, ΔΑΡεῖος, Ὀ,ΡΔή, ΠΑΙάν, Ἥ,ΤΑ.) — 198. Ὅπου λαλοῦν πολλοὶ πενσιονοί, ἀργεῖ νὰ ξημερώσῃ. — 199. *Κακὸν ἡ λαιμαργία* (κ' ακόνι, λε μ' αρ, γῆ α.)—200-202. 1. *Σίσυφος* (si, si, fausse.) 2. *Ροζίτα* (rose, y, tas). 3. *Κασιόπη* (cas, si, eau, pie.)—203. Selon ta bourse gouverne ta bouche.

ΟΙ ΑΛΛΑΣΣΟΝΤΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΝ ***συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται νὰ δηλώνουν ἀμέσως τὴν νέαν των διεύθυνσιν εἰς τὸ γραφεῖον μας ἀποστέλλοντες καὶ δραχμ. 5 διὰ τὴν ἐκτύπωσιν τῆς νέας ταινίας. Ἄλλως δὲν εὐθυνόμεθα διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν φυλλαδίων των.***

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλὰ στοιχεῖα δρ. 8 τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτὰ ἡ λέξις, μὲ παχεῖα δὲ στοιχεῖα λεπτὰ 70 καὶ μὲ κεφαλαῖα δρ. 1.

Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. 3.

Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀναπαίτητη.

/ΚΘ' — 537/

Χάρη Μιρφέντα, σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν εὐγενική σας πρόταση· μὰ δὲν ἐλληνογραφῶ. Ἄνθεα, Σβυσμένο Γέλιο, μήπως δὲν πήρατε; Τέλλε, Ἤβη, καλὴ ἐπιτυχία. ΘΕΛΜΑ

/ΚΘ' — 538/

ΜΥΣΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Διαπλασόκοσμε, ὑποστηρίξετε τὴν «Μυστικὴν Ἀστυνομίαν» γράφοντες μέλη ἢ πράκτορες· εἶναι ἡ Ἰδεώδης συμμαχία.

Ὅστις θέλει ἂς ἔλθῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν μας. Πάντοτε δεχόμεθα ἀντιπροσώπους. Ὁ Διοικητὴς

/ΚΘ' — 539/

Σὰ ὅπλαααα! ἔφθασε τὸ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΖΙΚΟΥ —Τίς εἶ; . . .—Σύλλογος . . .

/ΚΘ' — 540/

Κόρη μα! Κόρη τῆς Κυζίκου, σὲ βρῆκαν μικρὴ καὶ σὲ γέλασαν. . . ἐγὼ δὲν τρώγω μῆλα παρὰ μόνο σῦκα . . . τί λές; . . .

Παιδὶ τῆς Σαλονίκης

/ΚΘ' — 541/

Ο «ΠΑΝΖΟΥΡΛΙΣΜΟΣ»

Ἐξακολουθεῖ ἀναστατώνων τὸν Διαπλασόκοσμον· Ἀνευβῆς—Θεοχάρης, Ζαμέρας—Φιλιππίδης, «Χωρὶς τίτλο», πάει ἡ βασιλεία σου. Ἀνθισμένη Μυγδαλιὰ—Καβούρα, Νεράϊδα τοῦ Γιαλοῦ—Ταῦμου, Ἄστρος Ρεδοφέγγης - Τέλος "Ἤβης—ἀδελφοὶ Τσαπέκη. Βεντόμαμε;

Μικρὲ Καλλιτέχνη, εὐχαρίστως σὲ δεχόμεθα στὸν σύλλογό μας.

/ΚΘ' — 542/

Διαπλασόπουλα, σύλλογοι, μὴν ξεχνᾶτε τὸν (ΚΘ' — 418) Διαγωνισμὸν τοῦ «Πανζουρλισμοῦ».

/ΚΘ' — 543/

Ο «ΠΑΝΖΟΥΡΛΙΣΜΟΣ»

Ἀποτεράμενος προσωρινῶς τῆς κινήσεως, εὐχεται σ' ὅλους τοὺς μαθητὰς· μαθητρίας καλὴν ἐπιτυχίαν στὰς ἐξετάσεις των. Εὐχηθῆτε καὶ σεῖς γιὰ μᾶς! . .

/ΚΘ' — 544/

Μύρτα, σοῦ ἔστειλα τετραδιάκι ἢ ὄχι; γιατὶ δὲν θυμοῦμαι.

Νεράϊδα τοῦ Γιαλοῦ

/ΚΘ' — 545/

Γιατὶ Διαπλασόπουλο ἐ' ἀρνηθῆ μιὰ κάρτα στὸ Μικρὸ Καλλιτέχνη obuna parva memoria; Δ/σις: (ΚΘ'—491).

Μικρὸς Καλλιτέχνης

/ΚΘ' — 546/

Ἐφθασα, γειά σας! Ὤ, τι λουλούδια, τί ἐλωΐδες! νὰ κάτσω κι' ἐγὼ μαζί σας, καλὰ μου Διαπλασόπουλα; Ἀνταλλάσσω κάρτες ἠθοποιῶν. Δ/σις: Ὁδὸς Νοσοκομείων 184, Θεσσαλονίκην, διὰ τὴν:

Ἀρμενία

/ΚΘ' — 547/

Ἀπὸ ποῦ θὰ φαγῇ ὁ Τιγρὰν πῶς εἶναι ἀποσμωκάτος, ἀφοῦ καὶ στὶς ἐξετάσεις πηγαίνει, μὰ εἶναι δυνατὸν νὰ κάνῃ ἄλλοιῶς, ἀφοῦ ἤταν ὅλαι Blanches;

Λάφυρα, Τσιμπούρι

/ΚΘ' — 548/

Τιγρὰν (μὲ γαλάκια), κατήντησες ἀχθοφόρος, ἀουαα . . . ντροσή . . .

Τσιμπούρι, Λάφυρα

/ΚΘ' — 549/

ΟΙ ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ

Ἀποτελέσματα Α' Διαγωνισμοῦ διηγήματος. Ἔλαβον μέρος 20 (ἀριθμὸς ἀνεπαρκής). Γ' αὐτὸ δίνουμε ἀπ' τὸ Β' Βραβεῖο καὶ κάτω, Β') Σοφιστὴς (Σὰν ὄνειρο). Γ') Συγουρόμαλλη (Σὰν τὰ λουλούδια). Ἔπαινος: Πένου Δάκρυ (Ἀγάκη τῆς Μάννας). Συγουρόμαλλη, Σοφιστή, στείλατε Δ/σιν. Ἥφαιστος = Α. Κόσσοβα, Μαῖμοῦ τοῦ Καλέττη=Α. Σακελλάριος. Ἀγνὴ = Πολίτου, Ἰσὰ = Ἰνὰ Ἀγγελή, Πεπρωμένον = Ε. Πολίτου (ἕπεται συνέχεια).

/ΚΘ' — 550

Τὸ Μαγιολούλουδο πάντα ἀνταλλάσσει κάρτες καὶ τετραδιάκια. Δ/σις: 1.ΚΘ —109). «Ψυχολογοι», ποιός σᾶς εἶπε νὰ βάζετε τέτοιο μέντιουμ; Σᾶς τὴν κατάφερε καλὰ νὰ πάθετε. ΜΑΓΙΟΛΟΥΛΟΥΔΟ

/ΚΘ' — 551/

Πανζουρλισμέ, καὶ ἡ πάρομία. «Τὰ διικά μας στοῦ γειτόνου μας» ἐφαρμόζεται σὲ σένα. Τὴν ξέρεις; Ὅ,τι σοῦβαλε τὸ Τρελλὸ Φοιτητάκι, τὸ βάζεις σὲ μᾶς.

ΖΙΖΑΝΙΑ

/ΚΘ' — 552/

Διακόπτω προσωρινῶς ἀλληλογραφίαν καὶ ἀνταλλαγὴν Μ. Μυστικῶν.—Ξενιτεμένο Ἠπειρωτάκι, ἐλπίζω σὲ λίγο νὰ σὲ ἰδῶ. Γενναία Σπάρτη

/ΚΘ' — 553/

Ἀλληλογραφῶ, ἀνταλλάσσω κάρτες, τετραδιάκια μὲ ὅλο τὸ Διαπλασόκοσμο. Στεῖλτε: Δημήτριον Γουλίδην (διὰ Βίλλου), Παπάδων Μυτιλήνης.

Βίλλου Ντεβ

/ΚΘ' — 554/

Ἀνταλλάσσω Μ. Μυστικά, κάρτες καὶ ἀλληλογραφῶ μὲ ὅλους-ες. Δ/σις: Γραφεῖον Δ. Δημητριάδη (διὰ Μαίρην), Ἅγιος Θεόδωρος, Μυτιλήνην.

Κλάϊν Μπρούκ

/ΚΘ' — 555/

Μιμόζα, Γόρδια Δεσμέ, Πόνου Δάκρυ, Ἄρτεμις, Βράχε καὶ Ἀεσβιόπουλα, μεγάλη χαρὰ θὰ μᾶς ἔφερνε ἕνασας τετραδιάκι. Νὰ περιμένουμε;

Κλάϊν Μπρούκ, Βίλλου Ντεβ

/ΚΘ' — 556/

Οἱ «ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ» παρακαλοῦν τὸ Μαγιολούλουδο νὰ βάλῃ τὰ γυαλιά του καλύτερα. Οἱ «ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ» ἤλθαν εἰς τὰ Ζιζάνια, ὅτι στοιχηματίζουν διὰ ἀποκάλυψιν Ἀρχιζιζανίου ἕνα πενταπόσαρι.

/ΚΘ' — 557/

Θέλοντας νὰ ἔχουμε ἕνα ἐνθύμιον τῆς τρελλῆς παιδιάτικης ζωῆς μας, παρακαλοῦμε κάθε Διαπλασόπουλο-α νὰ στείλῃ Μ. Μυστικὰ εἰς τὴν Δ/σιν: Michel Zappos, Keuproulou Han, Stamboul (Turquie) διὰ τὴν Βεατρίκην καὶ τὴν Πολυπαθῆ Ἑλληνοπούλαν.

ΤΟΜΟΙ

ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς *Α' Περιόδου* (1879—1893) ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς πέντε: 7ος, 12ος, 14ος, 18ος καὶ 19ος. Ἕκαστος τόμος δρχ. *25*, ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δρχ. *28,50* διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ δρχ. *35* διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς *Β' Περιόδου* (1894—1928) ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 35 ἐν ὅλῳ. Ἕκαστος τόμος ἄραφος δρ. *80* καὶ ραμμένος δρ. *85*. Ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἄνω τιμάς: Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δρχ. *5* ὁ ἄραφος καὶ δρχ. *15* ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικὸν δρχ. *23* εἴτε ἄραφος εἴτε ραμμένος.

ΜΗ ΛΗΣΜΟΝΕΙΤΕ πὼς κάθε παραγγελία σας, γιὰ νὰ ἐκτελεῖται ἀμέσως, πρέπει νὰ συνοδεύεται καὶ μὲ μιὰ τυπωμένη ταινία, ἀπ' αὐτὲς ποὺ σᾶς στέλλομεν τὸ φύλλο κάθε ἑβδομάδα.

Τύποις ΣΕΡΓΙΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Ἀθῆναι